

BU SAYIDAKİ YAZILAR

- 1 — Ginevre mukavelesinin üsera bahsi.
- 2 — Mektep bakıcı hemşiresi Fikri.
- 3 — Fert tasarrufu Cemiyet tasarrufu.
- 4 — Beynelmilel imdat heyeti.
- 5 — Amerika Salibiahmerinin umumî Sıhhatı koruma teşkilatı.
- 6 — Verem nedir.
- 7 — Salibiahmer söylüyor
- 8 — Yeni bir zehir
- 9 — Hilâiahmer haberleri

2) Esaretin vuku'bulduğu şerait hasebile na kabili içtinap olanlardan maada mukavelenameye mugayir bir ifil ve hareketde bulunmamak şartile tarafeyni muharibeyn kuvvei müsellehasına mensup ve bir harekâtı harbiyyei bahriyye veya havaiyye icrası esnasında düşman tarafından esir edilen bilcümle zevata. Maahaza bu nakabili içtinap mugayiri hareket mukavelenamei mevcudenin kavaidi esasiyesini mulül olmayacak ve esir edilen eşbaş bir üserayı harbiye kampına dahil olur olmaz nihayet bulacaktır.

MADDE : 2

harp üserası düşman devletin hüküm tahtında olup kendisini esir eden efrat ve ya ordu kıtaatının tahtı hükümünde değildir.

Her zaman haklarında insaniyetle muamele olunarak harekâtı tecavüzkârane ve tahkirata duçar ve halk tara-

findan seyr edilmekten men' ve muhafaza olunacaktır.

Mumaileyhim haklarını damukabelei bilmisil tedbirinin tatbiki memnu'dur.

MADDE : 3

Harp üserasının şahıslarına ve haysiyetlerine riayet edilecektir. Kadınlar cinsiyetlerine karşı haklarında borçlu olduğumuz muamelei hürmetkâraneye mazhır olacaktırlar.

Harp üserası ehliyeti medeniyelelerini tamamiyle muhafaza ederler.

MADDE : 4

Zilyet olan devlet harp üserasına bakmak kudretini haiz olmak mecburiyetindedir. Harp üserasına karşı yapılacak muamelede fark göstermek eğer bundan müstefid olanların rutbei asksriyesine ahvali sıhhiyei maddiye ve ruhiyesine, sanatça olan kudret ve isti'dadına ve yahutta cinsiyetine müstenit olmadığı taktirde meşru' olamaz.

İKİNCİ BAP

Esir ahzi

MADDE : 5

Her bir harp esiri bu hususa bir suale maruz kaldığı takdirde hakiki isim ve rutbesini ve yahutta künye numrosunu bildirmek mecburiyetindedir. Bu kaideye riayetden nükul eylediği takdirde hakkında kendi sınıfından olan üseraya bahş olunan müsadatın kasru tahdidine ma'ruz bulunacaktır.

Üsera mensup buldukları ordu ve memleket ahvali hakkında malumat itasına hiç bir suretle icbar edilemeyecektir. Bu hususta cevaptan imtina eden üsera tehdit, tahkir ve her ne suretle olursa olsun ızrar ve sui muamelele ve duçar edilmeyecektir.

Şayet üseradan biri ahvali bedeniye ve ya akliyesi hasebile hüviyetini

bildirmeğe kadar olmadığı takdirde mumaileyh memurini sıbhiyeye tevdi olunacaktır.

MADDE : 6

Esliha, beygir, tehzizat ve evrakı askeriyeden mada zate mahsus bilecümle melbusat ve eşya madeni kasket ve gaz maskeleri de dahil olduğu halde üseranın tahtı temlikinde kalacaktır.

Üseranın hamil oldukları mebalig ancak bir zabıtın emrile ve balig olduğu mikdar tayin olunduktan sonra mukabilinde bir makbuz itası suretiyle ahz olunabilecektir. Bu suretle ahz olunan mebalig her esirin kendi hesabına kayıt edilecektir.

Üseranın hüviyet varakaları, rütbe alâmetleri, nişanlar ve kıymetli eşyası ahz ve zapt olunamayacaktır.

ÜÇÜNCÜ BAP

Esaret

KISMI EVVEL

Üserayı harbiyenin naklü tahliyeleri

MADDE : 7

Üseranın tehlikeden uzak bulundurulmaları için esir düştüklerini mutaa-kıp imkân nisbetinde kısa bir müddet zarfında harp muntakasından oldukça uzak depolara nakil ve tahliye olunacaklardır.

Ancak mecruliyet ve hastahkları hasebile nakil edildikleri takdirde daha büyük tehlikelere maruz bulunan üsera muvakkaten harp muntakasında tutulabileceklerdir.

Bir harp muntakasında nakle muntazır üsera beyhude yere tehlikeye maruz bırakılmayacaklardır.

Üseranın maşiyen sevk ve tahliyeleri hakkında iase ve su metharlarına ulaşmak için daha uzun mesafe kat'i icap etmediği takdirde alelade konaklar arasındaki mesafe 20 kilometroyu tecavüz etmeyecektir.

MADDE : 8

Tarafeyni muharebeyn aldıkları üserayı 77 inci maddedeki veçhile teşkil kılınmış olan istihbarat kalemleri vasıtasile mümkün olduğu kadar kısa bir müddet zarfında müteakabilen yekdiğerine bildirmeğe mecburdurlar. Aynı veçhile aileleri tarafından harp üserasına gönderilecek mektupların hangi resmî adrese yazılması icap ettiğini de müteakabilen bildirmeğe mecburdurlar.

İşbu muamelâtın bitimini mutaa-kıp her esirin 36 inci madde ile mütaakıp maddelerde mezkûr şerait dahilinde bizzat ailesile muhabere edebilmesi tahtı temine alınacak ir.

Deniz üstünde esir edilen üsera hakkında ise hususu mezkûr mümkün olduğu nisbette limana vusulundan itibaren cari olacaktır.

KISMI SANİ**Üserayı harbiye kampları****MADDE: 9**

Üserayı harbiye tayin kılınacak hududun haricine çıkmamak şartile bir şehir, veya her hangi bir mevkie konulabilecektir. Aynı veçhile etrafı mania ile çevrilmiş kamplarda ithâl olunabileceklerdir. Tahtı emniyette bulunmak ve sıhhatlerini korumak gibi lüzum veya mecburiyetleri haricinde bu mecburiyeti müstelzem şaraitin devam müddetinden fazla kışlabent veya hapis edilmeyeceklerdir.

Muzirussıhha nevahide veya nevalihii mutedileden gelenler için iklimi

vahim olan yerlerde esir edilen üsera sür'atı mümkün ile daha müsait bir iklime naklolunacaklardır.

Tarafeyni muharrebeyn mümkün olduğu nisbette muhtelif ırk veya milliyetteki üseranın aynı kamp dahilinde cem'inden içtinap edeceklerdir.

Hiç bir esir nekadardır az bir zaman olursa olsun harp muntakasının ateşine maruz bir mahalle gönderilmeyecek ve bir nokta veya havalimin bombardıman edilmemesi için vücutlarından istifade edilmeyecektir.

BİRİNCİ FASIL**Kampların tesisi****MADDE: 10**

Harp üserası emrazdan sâlim ve hıfzıssıhaya muvafık oldukları hakkında haizi emuiyet mebanii ve ya barakalarda iskân olunacaklardır.

Mevakii mezkûre tamamile rutubetten azade ve kâfi derecede tenvir ve

teshin edilmiş olacak ve harik tehlikesine karşı tedabiri lâzime ittihaz edilmiş bulunacaktır.

Yatakhanelere gelince: mesahai satbiye, asgari miktarda metro mik'abı hava yatak, levazımı ve şaraiti saire itibarile zilyet devlet depo kı'atının derecesinde olacaktır.

İKİNCİ FASIL**Üserayı harbiyenin iaşesi ve ilbası****MADDE: 11**

Üserayı harbiyenin tayinatı gıdaiyesi kemiyeten ve keyfiyeten depo kı'atına muadil olacaktır.

Bundan mada üsera bizzat kendiliklerinden ilâveten bir şey ihzarı zımında lâzımgelen vesaiti alacaklardır.

Bunlara kifayet derecesinde kabili

şurp su dahi tedarik edilecektir. Tütün istimaline mezun bulunacaklardır. Üsera mutbahta istihdam olunabileceklerdir.

Üseranın heyeti mecmuası üzerinde gıdaya mutaallik tedabiri inzibatiye memnudur.

MADDE : 12

Üseranın elbise, çamaşır ve kunduraları zilyet devlet tarafından tedarik

edilecektir. Bunların teptil ve tamiri de muntazaman temin kılınacaktır. Bundan mada çalışanlara çalıştıkları işe göre bir iş elbisesi verilecektir.

Her kampta üseranın mahalli piyasa fiyatı ile erzakı gıdaye ve eşyayı zaruriye satın alabilmeleri için bakkaliyeler açılacaktır.

Bu bakkaliyelerin kamp idaresine temin ettiği varidat üseranın menafiline sarf edilecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Kamplarda hıfzıssıhha

MADDE : 13

Muhariplerin kampların taharet ve nezafetinin temini ve emrazi sariye husulunun men'i zımamında lüzumgelen biçümle hıfzıssıhha tedabirinin ittihasına mecburdurlar.

Üserai harbiye gece gündüz hıfzıssıhha kavaidine muvafık ve daimi surette hali nezafette tesisata nail olacaklardır.

Bundan mada kamplarda imkân dairesinde tesis edilmiş olan banyo ve duşlara hanel gelmemeksizin vucutlarının taharetine itina göstermeleri için miktarı kâfi su tedarik olunacaktır.

Mumaresei bedeniye icra ve açık havadan müstefit olmak imkânına malik olacaklardır.

MADDE : 14

Her bir kampta üserayı harbiyenin muhtaç olabileceği her nevi ihtimamata nail olacağı bir hastane bulunacaktır.

Bulunmadığı takdirde ileli sariyeye musap hastalara mahsus tecrit mahalleri bulundurulacaktır.

Masarifi tedavi muvakkat cihazlarla a'zai sunaiye de dahil olduğu halde zilyet devlete aittir.

Muhariplerin tedavi edilen her esire talepleri üzerine hastalıklarının tabiat ve müddeti devamı ile yapılan ihtimamat muallan resmi bir beyanname tevdiine mecbur olacaklardır.

Muharipler arasında hususi tarzda, uyuşmak suretile müteakabilen kamplarda esir hemşehrilerine tedaviye memur hekimler ve hastabakıcılar ahkoymakta muhtar bulunacaklardır.

Ağır bir hastalığa duçar olupta ahvali mühim müdahalei cerrahiyeyi müstelzem olan üsera mesarifi, zilyet devlete ait olmak üzere tedavi edilebilmelerine lüzum evsaf ve kifayeti haiz biçümle teşkilâtı askeriye ve mülkiyeye kabul olunacaklardır.

MADDE : 15

Ayda bir defa olsun üserayi harbiyenin sıhhi teftişinin icrası için lazım-gelen teşkilât yapılacaktır. Teftişin bu

baptaki maksat ve mevzuu ahvali umumiyei sıhhiye ve nezafet ve taharetin murakabasıle sari hastalıkların ve bil-hassa verem ve emrazi zühreviyenin keşfi olacaktır.

DÖRDÜNCÜ FASIL**Üseranın ihtiyacı fikriye ve maneviyesi****MADDE : 16**

Harp üserası yalnız memurini askeriye tarafından: emir edilmiş olan tedabiri inzibatiye ve nizamata muhalif olmamak şartile merasim ve ayini dinî icrası da dahil olmak üzere dinlerinin ifasında serbestii tamme mazhar olacaklardır.

Esiri harp bulunan cimme ve ruhbanın mensup oldukları din ve mez-

hep her ne olursa olsun kendi mezhepdaşları arasında icrayı imamet ve ruhbaniyet etmelerine müsaade olunacaktır.

MADDE : 17

Muharipler üserai harbiye tarafından tertip edilen terbiyei bedeniye ve fikriye tenezzüh ve eğleneceleeri, mümkün olduğu karar tergiip ve teşvik eyleyeceklerdir.

BEŞİNCİ FASIL**Kamplarda inzibati dahili****MADDE : 18**

Üserayi harbiyeye mahsus her kamp mes'ul bir zabitin tahtı emri ve idaresinde bulunacaktır.

Üserai harbiye millettaşlarına karşı mensup oldukları orduda cari kavaif ve nizamata mucibince lâzım gelen merasim ve asarı ihtiramiyenin icrası beraber ziyet devletin bütûn zabitanına karşı dahi resmi selâmı ifaya mecburdurlar

Esir zabitan ise yalnız mezkûr

devletin zabitanından kendisile hem rutbe olanlarla mafevk rutbede bulunanlardan gayrısına resmi selâm ifasına mecbur tutulmayacaktır.

MADDE . 19

Rutbe alâmetleriyle nişanlarını takılmasına müsaade olunacaktır.

MADDE : 20

Her nevi evanir, nizamata, tenbihat ile tamimler useraya anladıkları bir lisanla tebliğ olunacaktır. Aynı kaide istintaklarda da caridir.

ALTINCI FASIL

Zabitan ve mumasillerine mahsus ahkâmı hususiye

MADDE : 21

Muharipler muadil rutbedeki zabitan ve mumasilleri arasındaki muamelede musavatı temin için ordularında mevcut ve mustamel rutbe ve ünvanları iptidai muhasematta mutekabilen yekdiğerine tebliğ mecburdurlar.

Esiri harp olan zabitan ve mumasilleri rutbe ve sinlerinin istilzâm ettiği hürmete mazhar olacaklardır.

MADDE : 22

Zabitan kamplarının umuru dahi-lisinia tetvir ve temini zımında

mevcut zabitan ve mumasillerinin miktarı nazari itibare alınarak aynı ordunun esiri harp efradından ve mümkün olduğu kadar aynı lisanla mutekellim olanlardan miktarı kifa yede efrat tefrik olunacaktır.

Bunların işe ve ilbasları zilyet devlet tarafından kendilerine verilen muhassasatla zabitan tarafından tedarik olunacaktır.

Efradı mezkûrenin yevmi taamlarının zabitan tarafından tertip ve idare olunması hususunda her suretle tes-hilât gösterilecektir.

YEDİNCİ FASIL

Üserai harbiyenin varidatı nakdiyesi

MADDE : 23

Muharip devletler arasında hususi sureti tesviyelerden ve bilhassa 24 üncü maddede zikredilenlerden mada ahvalde esiri harp olan zabitan ve mumasilleri kendi memleketlerindeki muhassasatı tecavüz etmemek şartile zilyet devletteki muadil rutbe muhassasatını alacaklardır. Muhassasatı mezkûre kabil olduğu kadar her ay temamile kendilerine tesviye olunacak ve nefilerine dahi olsa zilyet devlete mütetrip masarifden dolayı bir güne tenzilât yapılmayacaktır.

Bu tediyatta tatbik edilecek para far-

kı miktarı muharipler arasında muvafakat husulile tespit edilecek, böyle bir muvafakat mevcut olmadığı takdirde bu hususta muhasematın başlangıcında cari miktar kabul edilecektir.

Üserayı harbiyeye muhassasat namile tesviye edilen bilcümle mebalig muhasematın hitamında hizmetinde buldukları devlet tarafından tediy kılınacaktır.

MADDE : 24

İptidai muhasematta muhtelif rütbe ve smftan olan harp esirlerinin neztlerinde bulundurabilecekleri azamî

nakit akçe miktarı muvâfakati tara-
feyn ile tespit olunacak ve üseradan
istirdat veya tevkif olunan miktarı
mezkûrdan fazlası, kendileri tarafından
teslim edilen akçe misillu mumailey-
himin hesabına kaydolunarak rızası
inzimam etmedikçe diğer akçaya tah-
vil edilmeyecektir.

Üserayı harbiye hesaplarına mat-

lup olarak kayıt edilmiş olan muhas-
sesatları esaretleri hitamında kendi-
lerine tesviye edilecektir.

Müddeti esaretleri esnasında meba-
ligi mezkûrenin cümleten veya kısmen
vatanlarındaki bankalara veya eşhası
hususiyeye nakli hususunda teshilat
gösterilecektir.

SEKİZİNCİ FASIL

Üserai harbiyenin munakalası

MADDE: 25

Harekâtı harbiyenin cereyanı istil-
zam etmedikçe seyyahatleri şifalarına
zarar iras edebilecek mecruhin ve has-
teğân bir taraftan öbür tarafa nakle-
dilmeyecektir.

MADDE: 26

Bir mahalden diğer bir mahalle
nakilleri halinde üserayı harbiye
evvelce yeni bir mahalle gidecek-
lerinden resmen haberdar ve eşyai
zatiyelerile mektuplarını ve namlarına
gelmiş olan emanetleri beraberle-

rinde götürmelerine müsaade edilecektir.

Eski kampları adresine vurut ede-
cek bilcümle mekâtıp ve emanatın
bilâ mühlet kendilerine irsali için
bilocümle faydalı tedbirler ittihaz edi-
lecektir.

Nakledilen üsera hesabına teslim
edilmiş olan mebalig yeni ikametgâh-
ları mahallindeki memurini aidesine
naklolunacaktır.

Bu munakaladan husule gelecek
masarifat ziyet devlet tarafından tes-
viye kılınacaktır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Harp üserasının çalıştırılması

BİRİNCİ FASIL

Ahvali umumiye

MADDE: 27

Muharipler zabitan ve mumasilleri
müstesna olmak üzere sağlam olan
harp üserasını rütbelerine ve ehli-

yetlerine göre işçi gibi kullana bile-
ceklerdir

Maahaza şayet zabitan ve mumasil-
lerinden kendilerine münasip bir iş iste-

yen olacak olursa imkân nisbetinde kendilerine bir iş bulunacaktır.

Esiri harp küçük zabitan kendileri tarafından mutlaka kârlı bir meşgale talep edilmedikçe hizmeti nazaretten başka bir iş görmeğe icbar olunamayacaklardır.

Muharipler, bütün esaret müddetince çalışırken kazaya uğrayan üserayı zilyet devlet mehakiminin aynı sınıftan olan

işçilere kabili tatbik gördüğü ahkâmdan istifade ettirmeğe mecbur tutulacaktır. Devleti müşarünileyhin kavamini hasebile işbu ahkâmı kanuniye üserai harbiyeye tatbik olunamadığı taktirde devleti mezkûre kazazedelere adilâne bir surette tazminat itası hakkında heyeti hakimesine lâzımgelen bileümle tedabiri mahsusanın ahzini tavsiyeyi taahhüt eder.

İKİNCİ FASIL

İş teşkilâtı

MADDE: 28

Zilyet devlet hususi kimseler hesabına çalışan harp üserasının idaresine bakımına, tedavisine ve ücretlerinin tesviyesine dair mesuliyeti kâmileyi deruhte edecektir.

MADDE: 29

Hiç bir harp esiri bedenen na mümüsaıt olduğu işlerde kullanılamıyacaktır.

MADDE: 30

Harp üserasının yevmi çalışma müddeti gidip gelme esnasında kat ettikleri mesafeye sarf edilen zamanda dahili hesap olmak üzere müfrit olmayacak ve hiç bir veçhile o muntakada aynı işte istihdam olunan sivil ameleler için kabul edilmiş olan müddeti tecavüz edemeyecektir. Üseradan her birine her hafta ve tercihan pazar günleri 24 saatlik bir istirahat verilecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Memnu' işler

MADDE: 31

Üserayı harbiyenin gördükleri işin doğrudan doğruya harekâtı harbiye ile hiç bir münasebeti olmayacaktır. Üseranın muharip kıtaata mahsus malzeme nakliyatında istihdamları memnu

olduğu gibi bilhassa her nevi esliha ve mühimmatın imâl ve nakillerinde dahi istihdamları memnudur.

Balâdaki fikra alıkâmma mugayir harekâtta bulunulduğu taktirde üserai harbiye bu bapta verilen emrin icra-

sından sonra ve yahut icrasına hini şurularında vazifeleri 43 üncü ve 44 üncü maddelerde tasrih olunan mutemetleri veya bu mutemetlerin mefküdiyeti takdirinde düveli hamiyet muvazırları vasıtasile metalip ve müddalarını serdetmekte muhayyer bulunacaklardır.

MADDE: 32

Üseranın gayri sıhhi ve tehlikeli işlerde istihdamı memnudur.

Tedabiri inzibatıyeden olarak çalışma şeraitinin her ne suretle olursa olsun teşdidi memnudur.

DÖRÜNCÜ FASIL

İş müfrezeleri

MADDE: 33

İş müfrezelerinin tarzi idaresi bil-hassa şeraiti sıhhiye, gıdaiye, kaza veya hastalık vukuunda bakım itibarile ve muhabere ve emanet hususlarında üsera kamplarındaki şeraitin aynı olacaktır.

Her iş müfrezesi yeni bir üsera kampı ihdasını müeddi olacaktır. Ve bu kampın amiri mukavelenamei hazıra ahkâmının iş müfrezesindeki tatbikatından mes'ul tutulacaktır.

BEŞİNCİ FASIL

Ücreti yevmiye

MADDE: 34

Üserayı harbiye kampların, idare, tanzim ve hüsnü ha'de muhafazalarına ait işler için ücreti yevmiye alamayacaklardır.

Hidematı saircede istihdam olunacak üsera muharipler beyinde biltilâf tesbit edilecek bir ücreti yevmiyeye istihkak kesbedeceklerdir.

Aynı zamanda işbu itilâf kamp heyeti idaresinin üserayı harbiyeye ait işbu meblâğdan kat ve tevkif edeceği miktar ile meblâğı mezkûrun mumaileyhimin esaretileri müddetince ne suretle emirlerine amade bulunacağını da şamil olacaktır.

İtilâfi mezkûrun akdine değin üseranın çalışmaları mukabilindeki ücret

ve kazançları berveçhi ati tayin kılınacaktır.

a) Devlet hesabına yapılan işler aynı işi yapan milli orduya mensup asker hakkında cari tarifeye ve bunun fıkdamı halinde bu işle münasebettar bir tarifeye göre tesviye olunacaktır.

b) Diğer umumî idareler veya eşhası hususiye nam ve hesabına işlettikleri taktirde ve bu baptaki şeraiti istihdam memurini askeriye ile mütteliden tekarrür ettinilir.

Esirin mütebaki kalan matlup maası hitamı esaretinde kendisine tevdi edilecektir.

Vukuu vefatı halinde meblâğı mezkûr memurini siyasiye vasıtasile müteveffanın varislerine nakil ve irsâl olunacaktır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Üserayı harbiyenin hariçle olacak münasebatı

MADDE: 35

Muhasematın hini iptidasında muharipler işbu kısma dair olan ahkâmın mevkii icraya vaz'î zammında mu tasavver tedabiri neşir ve ilân edeceklerdir.

MADDE: 36

Muharıplerden her biri sunufu muhtelifi üseranın her ay göndermeğe mezun bulunacakları mekâtip ve kartpostalların miktarı mukannenî bittesbit d'gerine tebliğ edecektir. Bu mektuplarla kartlar posta ile en kestirme yoldan nakil ve irsal olunacaktır. Esbabı inzibatiye vesilesile bunların tevkif ve tehlîri caiz olamayacaktır.

Her esirin kam' a vusulünden ve ya hastalığından sonra a'zamî bir hafta zarfında ailesini bir kart postalla esbabı esaretinden ve ya ahvali sıhhiyesinden haberdar edebilmesi için lâzımgelen tedabir ittihaz edilecektir. Mezkûr kart postallar hiç bir suretle tehire uğratılmayarak sur'ati mumkine ile nakil ve irsal kılınacaktır.

Kaidei umumiye olarak üseranın muhaberati lisani maderzadlerle vukubulacak; muharipler diğersine ile muhabere etmeğe de müsaade edileceklerdir.

MADDE: 37

Üserayı harbiyenin ferden işe ve ilbaslarına müteallik yiyecek erzak ve

diğersayı havi emanetler almasına müsaade edilecektir. Bu emanetler mürselün ileyhlerine senet mukabilinde teslim kılınacaktır.

MADDE: 38

Mekâtip ve nakit ve ya kıymeti mukadderele mektuplarla emanattan harp üserası namına gelenlerle mumaileyhim tarafından gönderilenler gerek doğrudan doğruya olsun ve gerek 77 inci madde de zikr olunan istihbarat kalenleri vasıtasile gönderilmiş bulunsun mürsil ve mürsilün ileyh merkezlerinde olduğu gibi mutavassıt memleketlerce de her nevi posta ücretlerinden muaf tutulacaklardır.

Üsera namlarına herai muavenet ve ya hediye ten gönderilecek olan eşya da aynı veçhile duhuliyeye ve saire gibi bilcümle rusumdan muaf tutulduğu gibi hükümet tarafından işletilen şimendöfer hatlarında ücreti nakliyeden de muaf tutulacaktır.

Taayyün eylediği takdirde ahvali müstacelede muayyen ücreti tesviye etmek şartile üseranın telgraf çekmesine müsaade olunabilecektir.

MADDE: 39

Harp üserasının sansör edilebilmek şartile namlarına kitap celp edebilmelerine müsaade olunacaktır.

Duveli hamiyeye mümessillerile usulü

dairesinde bittasdik mezuniyet verilmiş muavenet cemiyetleri üsera kompları kütüphanelerine asarve kitap koleksiyonları irsal edebileceklerdir. Bu irsalatın kütüphanelere nakl ve irsalî sansör müşkülâtı behanesile te'hir olunamıyacaktır.

MADDE : 40

Muhaberatın sansör edilmesi, mümkün olduğu nisbetde kısa bir müdet zarfında icra edilecek bundan mada posta paketleri muhtevi oldukları hububatın hüsnü muhafazasını te'min edecek şerait dahilinde ve kabil olduğu takdirde mürseli ileyhin veyahut mumaileyh tarafından usulü dairesinde tasdik edilecek mutemet bir zatın huzur ile murakabe edilecektir.

Muharipler tarafından esbabı askeriyeye veya siyasiye dolayısıyla muhaberatın men'ine dair verilecek emirler ancak anı ve muvakkat bir zamana mühasır olup mümkün olduğu kadar kısa olacaktır.

MADDE : 41

Muharipler harp userasma ait ve yahut mumaileyhin tarafından mümzî senedat evrak ve vesâikin ve aelhusus vekâletname ve vasiyetnamelerin nakl ve isalinde teshilâtı kâmile ibraz ve temin edeceklerdir.

Hini hacette usera tarafından verilen imzaların resmen tasdikini temin zammında tedabiri lâzime ittihaz edeceklerdir.

BEŞİNCİ KISIM

Üserayi harbiyenin memurini mahalliye ile munasebatı

BİRİNCİ FASIL

Üserayi harbiyenin esaret, tarzı hayatından şikâyetleri

MADDE : 42

Üserayi harbiye, tahti emrinde buldukları memurini askeriye tabi buldukları esaret tarzı hayatı hakkındaki musted'iyatlarını bildirmek hakkını haiz olacaklardır.

Keza esaret tarzı hayatı hakkında dermeyan edecekleri şikâyet noktalarını düveli hamiyeye mümessillerine bildir-

mek için müracaatta bulunmak hakkını haiz olacaklardır.

Müstediyat ve metâlibi mezkûre müstaceliyetle nakil ve isalî kılınacaklardır.

Bunların esassız oldukları tebeyyün etse bile hiç bir suretle cezayı müstelzem olamayacaktır.

İKİNCİ FASIL

Üserayi harbiye mümessilleri

MADDE : 43

Üserayi harbiyenin buldukları her yerde memurini askeriye ve düveli

hamiyeye neztlerinde kendilerini temsil edecek mutemet zatlar tayin ve intihap etmelerine müsade olunacaktır.

İşbu keyfiyeti tayin ve intihap memurini askeriyenin tasdikına tabi bulunacaktır.

Umum namuna vürud edecek irsalâtın ahiz ve tevzii mutemet zavât tarafından deruhte edilecektir. Keza üsera kendi aralarında bir muaveneti müteakabile usulu teşkilini takarrür ettirdikleri zaman teşkilâtı mezkûrenin vücuda getirilmesi zevatı mumaileyhimin cümlei vazaifinden olacaktır. Diğer taraftan üseranın 78inci madde de mezkûr cemiyati hayriyelerle olan münasebatın teshil için mumaileyhim lâzım gelen tavassut ve delâlette bulunabileceklerdir.

Zabitan ve mumasillerinin kamplarında esir zabıtanın en büyük rütbede bulunanların en kıdemlisi olan zat kamp memurini ile esir zabıtan ve mumasilleri arasında vazifei tavassutu ifa edeceklerdir. Mumaileyhim bu hususta

kamp memurini ile mükâlematta bulunduğu esnade terceman sıfatıyla kendisine yardım etmek üzere esir zabıtanın birini tayin etmek selâhiyetini haiz olacaktır.

MADDE: 44

Mutemetler işçi makamında kullandıkları takdirde üserayı harbiyenin mümessilligini ifa ettikleri müddetce hizmeti mecburiyelerini görmüş ad olunacaklardır.

Mutemetler ve memurini askeriye ve düveli hamiyeye ile muhaberelelerinde her güne suhulet gösterilecek ve bu muhabere tahdit edilmeyecektir.

Üseranın mumesillerinden hiç biri haleflerini cereyanı vekayden haberdar edecek kadar kendisine bir mühlet verilmeksizin başka bir mahalle nakil edilemeyecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Üserayı harbiye hakkında verilecek ceza hükümleri

1 — Ahkâmı umumiye

MADDE : 45

Üserayı harbiye zilyet devlet ordusunda cari kavanin, nizamat ve avamire tabi bulunacaklardır.

Her muamelei serkeşane mumaileyhim hakkında mezkûr kavanin, nizamat ve evamirin emir ettiği tedabirin tatbikine mesağ verecektir.

Maahaza işbu fasıladaki ahkâma riayet şarttır.

MADDE : 46

Üserayı harbiye zilyet devlet memurini askeriye ve ya mahkemei cezaiyesi tarafından milli ordu efradı askeriyesi hakkında aynı efaalin müstelzem olduğu cezadan gayri bir cezâ ile mucazat olunamayacaktır.

Bir cezai inzibatıyeye dıçar edilen esiri harp zabıtan, küçük zabıtan ve ya efrat zilyet devlet ordularında-

ki aynı rütbede bulunanlar hakkında aynı mucazâtı müstelzim olduğu muameleden daha şedit bir muameleye duçar edilmeyeceklerdir.

Bilcümle ezai cismantı, ziyayı şemisten mahrum mahallerde hapis ve surretü umumiyede her hangi bir şekilde zulüm ve cefa memnudur. Keza e'ali şahsiyeden dolayı umumun tecziyesi dahi memnu'dur.

MADDE : 47

İnzibata muhalif ve bilhassa firara teşebbüs cürmü gibi e'fal mustaceliyle tebeyyun ettirilerek gerek rütbeli ve gerekse rütbesiz bilcümle üserai harbiye hakkındaki ihtiyatı tevkifat son derece haddi asgariye indirilecektir.

Üserai harbiye hakkındaki talik-katı adliye ahvalin müsadesi nisbetinde sür'atı mümkün ile bilcümle duçar oldukları hapsi ihtiyatı mümkün olduğu kadar taksir edilecektir.

Her halde hapsi ihtiyatı müddeti asakiri müllîye hakkında kabul ve tecviz bulunduğu nisbette idareten veya bilmuhakeme hüküm olunacak cezadan dahi olacaktır.

MADDE : 48

Duçar edilecekleri cezai adli veya inzibatiyi ifa eden üseraya diğer üseradan farklı bir surette muamele edilmeyecektir.

Maahaza firara tasaddi eylediğinden dolayı duçarı mucazât olan üsera hususî bir nezarete tabî kılınabileceksede fakat bu hâl mukavelenamei hazıranın

üseraya bahşettiği teminattan hiç birini ip al derecesine vurdurulmayacaktır.

MADDE : 49

Üserayı harbiyeden hiç bir kimse ziyet devlet tarafından rütbesinden mahrum edilmeyecektir.

İnzibati cezaya duçar olan üsera, rütbelerine mahsus imtiyazattan mahrum edilmeyecektir.

Bilhassa serbestiden mahrumiyeti müstelzim mucazata duçar edilen zabitan ve mümasilleri cezadide olan küçük zabitan ve kıtat e'radile aynı mahallere konulmayacaklardır.

MADDE : 50

Firar edipte ordularına iltihaka muvaffak olmaksızın ve yahut kendilerini esir eden ordu tarafından işgal edilmiş araziye geçmeksizin yakalanan üserayı harbiye inzibati cezadan mada bir ceza ile tecziye olunmayacaktır.

Ordularına iltihaka ve yahut kendilerini esir eden ordunun işgal ettiği araziye geçmeğe muvaffak olupta tekrar esir düşen üsera evvelki firarlarından dolayı hiç bir ceza ile tecziye olunmayacaklardır.

MADDE : 51

Üserayı harbiye firara teşebbüsleri esnasında eşhas ve emläke karşı irtikâp ettikleri cunha veya cinayet hasebile muhakemeye verildikleri takdirde bu teşebbüsleri mukerrer dahi olsa eşhabı müşeddeden addedilmeyecektir.

MADDE: 52

Üserayi harbiyeden mugayiri kanun bir fiil sudur ettiği takdirde bunun inzibati bir surettemi veya bilmuhakememi tecziyesi lâzım geleceği meselesinin hüküm ve takdirinde memurini aidesinin büyük bir rahim ve şefkat göstermelerine muharebiyn nezaret edeceklerdir.

Bilhassa firar veya firara teşebbüs fiillerine müteallık hususatın hüküm ve takdirinde bu cihet gözetilecektir.

Aynı vak'a veya cürmü esasiden dolayı bir esir bir defadan başk mahkûm edilmeyecektir.

MADDE: 53

Bir cezayı inzibatiye mahkûm hiç

bir esri harp memleketlerine iade olunmak hususundaki şartı mukarrereyi haiz olduğu takdirde cezasını ifa etmediğinden dolayı tevkif olunamayacaktır.

Memleketlerine iade edilecek üseradan takibatı cezaiye tahtında bulunanların mahkemelerinin sonuna ve mahkûmiyetleri halindedeki cezalarının itmamına kadar memleketlerine iadelerinden sarfı nazar edilebilecektir. Evvelce bir hüküm giymiş olupte mahpus bulunanlar ise mahpusiyetlerinin hitamına kadar tevkif olunabileceklerdir.

Muharibiin balâdaki fıkıratında mezkûr esbaptan dolayı memleketlerine iade edilmeyecek olanların bir listesini yekdiğerlerine tebliğ edeceklerdir.

2 — Cezayı inzibati**MADDE: 54**

Bir harp esirinin düçar edilebileceği cezayı inzibatiyenin en şedidi tevkiftan ibarettir.

Aynı mücazatın müddeti devam otuz günü tecavüz edemez.

Bir esir hakkında tebeyyün eden müteaaddit vak'alardan inzibati bir surette muatap ve mesul tutulduğu takdirde dahi vekayii mezkârenin bir birine taalluku olsun olmasın azanı olan bu otuz gün daha ziyade tecavüz edilemeyecektir.

Bir esir bir devrei tevkif esnasında veya hitamında diğeri bir cezayı inzibatiye mahkûm olduğu takdirde bu devrei

tevkif on gün ve ya daha ziyade ise her iki devre lâakal üç günlük bir mühlet ve fasıla ile yekdiğerinden ayrılacaktır.

MADDE: 55

On birinci maddenin son fıkrasında mevzuubahs olan ahkâm müstesna olmak üzere cezayı inzibati ile tecziye olunan üserayi harbiyeye tevdidi ceza makamında ziyet devlet ordosunda kabul edilen muayyenat miktarının tenkisi tatbik olunabilir.

Maahaza bu tenkis emri tecziye edilen üseranın ahvali sıhhiyesi müsait olduğu takdirde verilebilecektir.

MADDE : 56

Üserayi harbiye hiç bir vakit cezai inzibatiye duçar edilmek üzere (hapisane, islâhane, ilâh) gibi müessesatı islâhiyeye nakil olunamayacaklardır.

Cezayi inzibatının ifa edileceği mahaller hıfzıssıhha icabatına muvafık olacaktır.

Tecziye olunan üseraya nezafet ve tahareti lâzime icra edecek vesait verilecektir.

İşbu üsera her gün mümaresi be- deniye yapmak ve ya hiç olmazsa iki saat kadar açık havada bulunmak salâhiyetini haiz olacaklardır.

MADDE : 57

Cezayi inzibatı ile tecziye edilen üserayı harbiye okuyup yazmaya mektup irsal ve ahzına mezun bulunacaklardır.

Buna mukabil emanat ve irsalâtı nakdiye, cezalarının hitamına değin mürselün ileyhine tevdi olunmaya bilecektir.

Şayet sahiplerine tevdi edilmeyen emanat mahvu teba olacak hububatı muhtevi olduğu takdirde ya kamp mutbahına ve ya üsera hastanesine tevdi olunacaktır.

MADDE : 58

Cezayi inzibati ile tecziye edilen üserai harbiye talepleri üzerine muayeneyi tıbbiyei yevmiyeye çıkabileceklerdir. Ve etibba tarafından lüzüm gösterilecek müdavata nail olacaklar ve aksi takdirde kamptaki üsera hastanesine ve yahut diğer hastanelere sevk ve tahliye olunacaklardır.

MADDE : 59

Mehakim ve mafevk memurini askeriyeden mada cezayi inzibatiler ancak kamp ve ya müfreze kumandanı sıfatı ile salâhiyeti inzibatiyeyi haiz bir zabıt ve ya bu makamda bulunan mes'ul zabıt tarafından verilebilecektir.

Altı gelecek sayıda

Mektep bakıcı hemşiresi fikri

• Bir memleketin kuvveti çocuklarının kuvvetine bağlıdır •

Mechül bir adamın söylemiş olduğu yukardaki şu söz şayanı kayıt ve dikkattir. İktisap edilen ilmi marifet kadar bir mektebe devam eden çocukların sıhhatlerinin de o mektebin, keyfiyetçe kıymeti hakkında çok doğru bir miyar olacağı gün, yaklaşmaktadır. Çocuğun bedent terbiyesi noktasından mektebin yüklendiği mesuliyet büyüktür. Gençlik bakım teşkilâtı içinde mektepten daha mühim bir teşekkül yoktur. Mektep heman heman bütün çocuklara şamil ve onların neşvünema devresindeki bütün tehavvüllerine iyi veya fena istikametteki bilcümle inkişaflarına alâkadırdır.

Yakın zamanlara kadar ancak bedeni terbiye muallimleri çocukların sıhhati ile alakadar idiler. Bu gün unumi sıhhati koruma teşkilâtı ilerlemiş olan memleketlerde hekim, hasta bakıcı, göz ve diş mütehassısları, rejim mütehassısları, muallimler, ruhiyateılar ve sinir hekimleri gibi bir çok kuvvetlerin bu sahadeki faaliyetleri temin edilmiştir. Geniş manasile mektep hıfzıssıhhası çocukların sağlam bir muhite malik olmaları için büyük bir dikkatle takip olunan bir mektep sis-

temi, tehaffuz tedbirlerini hassatan nazarı itibare alan bir muaveneti sıhhiye ve çocukların sıhhi terbiyelerine ait durendişane ve müdebbirane takip olunan e'ash programları da ihtihva etmektedir.

Bu programlarda mektep bakıcı hemşiresinin oynadığı rol hangisidir?

Esas vazifesi çocuğu sıhhatte ve sağlam tutmak olduğu için, müsmir olması lâzım gelen faaliyeti hem tek başına bir ocağa ve hemde bütün bir cemaate, gerek tek başına bir çocuğa, gerekse bütün mektebe şamildir. Mektep bakıcı hemşirelerinin elde etmek istedikleri hedef mektep çocuğunun azami sıhhati ve bu yolda iştiraki mesaisidir. İşte bu itibarladır ki yukardaki vadilerde faaliyetleri aile ocuğunun mektep ve cemaat teşkilâtının sıhhi ve içtimai hedefleriyle tevafuk etmektedir. Binaenaleyh mektep bakıcı hemşiresi vazifesini tamik ettiği vakit şu neticeye varır: faaliyeti bir veya bir kaç çocuğa değil bunların ailelerine de racidir.

Mektep bakıcı hemşiresinin edinmeğe muhtaç olduğu ilk malumat ve şerait hasta bakıcılıkta esaslı bir ih-

tisas ve zengin bir tecrübe görgüsüdür. Ana vazifelerinden birisi hıfzı-sıhha olduğu için, pedagojyede vakıf olması şarttır. Ayrıca hayat sevgisine bünye ve tinet itibarile hayatiyet saçan bir tabiata ve bilhassa güzel yapılı bir vücuda malik bulunmasında lâzımdır. Bunlardan başka aynı maksatla çalışan unsurlarla dostane bir iştiraki mesaiye daima hazır, nüfuzu nazara ve seri karar verecek bir tabiata da malik olması zarureti vardır. En mühim mesele muallimlerin itimat ve yardımlarını kazana bilmesidir. Yüzlerce çocuğun sıhhi ve ruhi teşekküllerini kontrol edebilmesi başka türlü kabil olmaz. Mektep bakıcı hemşiresi ancak tedris, terbiye ve ruhiyat sahalarında muallimlerle etraflı müdavelei efkârda bulunur, vazife ve mesuliyetlerine bunları da iştirake muvaffak olabilirse, daima takip edeceği bu şekildeki mesaisile hayırlı neticeler alabilir.

Mektep bakıcı hemşirelerinden beklenen esas vazifeden biriside çocukların ve mekteple alâkadar olan insanların sıhhatini mürakabe etmektedir. Binaenaleyh mektep tabibi çocukları muayene ettiği zamanlar daima hazır bulunacaktır. Mektep bakıcı hemşiresi mektep sınıflarını sık sık kontrol edecek, bunların icap ettiği gibi temiz olup olmadıklarına bakacak; sâri hastalıkların zuhuruna sebep olabilir bir şüpheyi dâi en ufak bir noktayı derhal mektep tabibine ihbar edecek ve çocukları muntazaman ölçecek ve tar-

tacaktır. Bu mesai esnasında mektep bakıcı hemşiresi çocuklarla temas edeceği için onlara yaklaşmağa onların muhabbet ve itimatlarını kazanmağa gayret edecektir. Bu manevi yakınlıklar çocukların ne gibi ihtiyaçları olduğu ve ne gibi tedbirler alınmak icap ettiği hakkında en sahih fikirlerin kazanılmasına yardım edecektir. Bu gibi noksanların izalesi için verilecek nasihatları, şu veya bu meselenin tamiki için sarfı icap edecek zaman tabii ehemmiyetli bir yekûna balığ olacaktır. Binaenaleyh çocuğun mektep tabibi tarafından muayenesinde annesininde beraber bulunması çok faydeli olur. Her çocuğun valdesi o çocuğa yakın olan, onun bütün bünyesini en yakından bilen bir kimse olması sıfatiyle, gerek mektep tabibine ve gerekse hemşireye kıymetli yardımlarda bulunabilir. Bu şekilde etraflı bir muayene hemşiresinin takip edeceği hattı hareketin tespitine medar olacaktır. Bu gibi temaslar aynı zamanda hemşireye her çocuğun valdesile yakından tanışmak mevzu bahis çocuk hakkında etraflı malûmat almak ve onu daima takip edebilmek itibarıyla de faydelidir.

Mektep bakıcı hemşiresi hastalıktan yeni kalkıp henüz nekahat halinde mektebe gelen çocuklarla bir mualliminin mucibi endişe bir alâmet görerek ihpar ettiği çocuklara azami dikkati sarfedecektir. Çok defa bir iki ufak nasihat veya bir iki sıhhi tedbir ve mualece ile bu nevi vakalarda kolayca

yardım etmek imkânı bulunabilecektir. Fakat bazen çocuğu tabibin emrile evine iade etmek icap edebilir.

Mektep binası bakıcı hemşireye bir oda temin etmeğe müsait olduğu takdirde çocuklar yavaş yavaş ilk sıhhi imdat ve tedbirleri almak için heman hemşirenin nezdine gideceklerdir. Böylece alışkanlık hasıl olduğu vakit faydeli bir kaç nasihatı bu fırsatlara yükletmek imkânda hasıl olabilir.

Mektep bakıcı hemşiresi çocukların bedeni ve ruhi teşekküllerini yakından bildiği için mektepte temiz ve sağlam bir havanın yaşanmasını teminde çok faydeli bir uzuv olabilir. Mektebin tefriş ve tanziminde oyun yerlerinin hüsnü intihap ve idamesinde bilhassa elbise, çamaşır ve tuvalet malzemesinin temizliğinde en mühim rolü oynar. Mektep bakıcı hemşiresi için diğer meşkur bir faaliyet sahası da bedeni terbiye muallimi, medeni ma'lumat muallimi tabiiyyat muallimi el işleri muallimi, hıfzıssıhha muallimi gibi alâkadar muallimlerle mektebin sıhhat programını tertip ve tanzim etmektir. Bu hedefe sâlim ve sehil olarak müdürün idaresinde mektebin ve çocukların sıhhatlarına alâkadar olacak bir sıhhat encümeni teşkile vasıl olunabilir.

Mektep bakıcı hemşiresi çocukların ailelerini ziyaret ettiği esnada hasta bakıcılığa, çocuk bakımına ve ilk imdat tedbirlerine dair kıymetli nasihatlerde bulunabilir. Mektep idaresinin

müsaadesile çocuklara ve çocuk babaları ile analarına mahsûs olmak üzere konferanslar tertip edebilir. Bunlardan başka bakıcı hemşireler çocuklara ve muallimlere küçük tiyatro eserlerinin intihap ve temsilinde, bilfarz resim derslerinde teavün teşkilâtına dair plakartlar, ilân tabloları krokileri çizdirerek, alelumum sıhhi ve terbiyevi oyunlar tanziminde yardım ederek müfit olabilirler.

Çocukların muntazaman tartılması ve ölçülmesi neticesinde de hemşire mektebe ait sıhhi tedbirlerin tadil ve tahvilinde müessir olabilir.

Mektep bakıcı hemşiresi aileler nezdinde mektep tabibinin vermiş olduğu nasihatlerin iyice takip edilip edilmediğine de nezaret eder; her ailenin hususiyetlerini yakından bildiği için mektep tabibine o yolda malumat vererek alınacak tedbirleri tutulabilir mahiyette olmasını temin eder. Hemşire bu suretle kendisine tevdi edilmiş olan çocukların muntazaman perhiz yapmalarına, muntazam saatlerde yemek almalarına, kâfi derecede bedeni talim ve istirahatte bulunmalarına; hülâsa maddi ve manevi temiz ve sağlam bir hayata alışmalarına ve bu hayatı sevüp benimsemelerine nezaret eder. Terbiyevi ve tedrisi bu gibi meselele aynı zamanda tahaffüzi mahiyette bulunan tedbirlerde inzimam eder. Ekseriya bakıcı hemşirelerdir ki bazı ihmâlei ailerde hiç olmazsa senede bir defa bütün aile efradının doktora gös-

terilmesini temin ettiği gibi kızıl, kızamuk çiçek gibi sarı hastalıklara karşı aşılınmalarını temin ederler. Hemşireler bu gibi hastalıkları gerek aileler ve gerekse çocuklar nezdinde vakti zamanile keşf ettikleri için tevessü ve intişarına mani olurlar. Çocukların mektep tabibine veya sair bir sıhhi ve tıbbi istişare yerine müracaat etmelerini temin etmek için büyük bir ikna kabiliyetine ihtiyac vardır. Mektep bakıcı hemşireleri bu hususta muvaffak olabilmek için bütün kabiliyetlerini istimale mecburdurlar. Bu kabiliyetlerini çocukların ebeveynlerinde de sarf etmeleri lâzım gelmektedir. Mektep bakıcı hemşiresinin aile ocaklarile sıkı münasebeti bir ta-

raftan mektep tabibine ve muallimlere icap eden malûmatı vermek diğer taraftan çocuk ana ve babalarının sıhhi muayenelerle ülfet ve ünsiyetlerine hadim olur.

Yukardaki bir kaç sözden mektep bakıcı hemşirelerinin faaliyet sahalarının bilhassa sıhhi irşat ve tahaffuz vadilerinde ne kadar geniş olduğunu göstermektedir. Şu noktayı unutmamak icap ederki mektep, aile ve cemaat nihayetülemir bir birine bağlı olan mefhumlardır. Bunların iştiraki mesaisini temine muvaffak olmak mektep bakıcı hemşiresinin hedef ve gayesidir.

Türkçeye çeviren

B. Tahir

Bu makale: Salibiahmer cemiyetleri merkez birliği tarafından gönderilmiştir.

Güzel yazılarıyla daima tekâmüle doğru yürüyen

“Zürk Yurdu,”

REFİKİMİZİ MUNTAZAMAN OKUYUNUZ

Hasbihal

FERT TASARRUFU

CEMİYET TASARRUFU

Şimal muharrirlerinden biri, yazmış olduğu bir romanda: « Dünyanın en büyük zevki, alın terile kazanılmış olan paranın sarfıdır; fakat bu zevklerin fevkinde bir şey daha vardır ki, kendi emek mukabilinde arttırılıp bir köşeye konulan meblağdır. Tasarruf zevklerin hepsinin fevkindedir » diyor.

Tasarruf kara gün dostudur. Felâketle boğazlaşır, talisizliklerle bocalaşırken, sizin yegâne dostunuz olarak o bulunur... Sizi yalnız bırakacak zaman etmeyiniz.... Kimsenin iltifat etmediği zaman, sizin derdinizle hemdert, sizin eleminizle müteessir olan odur... Tasarruf vefanın hakiki bir timsalidir. Saadet ve zevk günlerinde siz onu hatırlayacak, ona iltifat edecek olursanız, o muhakkak sizi felâketle karşılandırtmaz.

Son zamanlarda tasarruf etrafında şuurlu ve şayanı takdir bir hareket başladı... Herkes milli tasarruf için nefsinden bir çok fedakârlık ve feragat yapmağa karar verdi. Bu kararların ilk semeresini de görüyoruz.

Tasarruf yalnız israfın önüne geçmek ve yerli mal almak demek değildir. Tasarruf yukarda da izah ettiğimiz gibi, felâket zamanlarında kenipimize yardım edecek bir kuvveti si-

gorta etmektir. Çok mesut ve müreffeh bir hayatın içinde biriken paraların, felâket anında bize en büyük bir yardımcı olduklarını kim inkâr edebilir?

Fertlerin bütçesi için bu söylediklerimizi kabul ediyoruz. Cemiyetler için bütütün başka hareket etmek lâzımdır. Her hangi bir fert, kendisine gelen bir felaketi, kendi tasarruf ile defe muktedir olabilir. İhtiyatlı hareket edenler kendilerine gelmesi muhtemel felâketlerden bu suretle siyanet edebilirler. Fakat bazı felâketler fertlere, ailelere değil, bütün bir cemiyete birden gelir. Bunla dan en mühimi harp, zelzele, feyzan, yangın gibi olanlar bazı zaman bir şehri bir kasabayı birden istilâ eder. Böyle bir anda bir ferdin, dışından, turnağından artırdığı paralar, yapmış olduğu tasarruf bütün bir şehri istilâ etmiş olan afetin karşısında, mücadele edebilecek bir kuvvetten uzak bulunur. Çünkü bir ferdin ihtiyatkâr hareketi, bütün bir cemiyetin felâketini dindirebilecek kadar ehemmiyetli değildir. Öyle ise bunu şu suretle tasnif edelim:

1 — Herkes kendi bütçesine göre bir tasarruf yapacaktır. Bu tasarruf doğrudan doğruya kendisine ve ailesine gelen felâketlerin karşılığıdır.

2 — Cemiyete gelecek felâketlerin bir karşılığı olacak tasarrufu yapabilmek... Birinci şıkki az çok biliyoruz. Herkes sarfiyatını az çok varidatı nisbetinde yaparak küçük bir kısmı tasarruf edebilir. Tasarruf ettiği para, kendi ailesini her hangi maddi felâketler içinden sıyrabilir...

Cemiyetlerin felâketlerine hatme çekecek tasarruf nedir ve nasıl olabilir? Cemiyetlerin felâketlerine şimdiye kadar yardım edenleri bir düşünelim:

Balkan harbinin kara günlerinde, Umumi harbin en sıkıntılı anlarında hudut boyunda çarpışan fedakâr Mehmetciğe tütününü veren, cephe gerisindeki revirde vatan için yaralanan fedakârların istirahatını temin eden bir müessese vardır. Harbin en şiddetli zamanlarında, size uzaklarda düşmanla çarpışan zevcinizden, çocuğunuzdan, kardeşinizden malûmat getirir. Sizin ruhunuza yaşama kuvvetini aşılar... Bu müessese yalnız harbin şiddetli zamanında değil, her felâkette size muzahir olmağı bir borç bilir.

Sürmenede toprağın, tabiatın yaptığı bir cilvenin tamireisi odur... Her taraf sarsılır, evler yıkılır, nehirler coşarken size bir sıcak çorba uzatan,

sizin eleminizi dindiren ancak odur. Kıtık her tarafı sararken onun gönderdiği yiyecek, senin midenin şikâyetine nihayet verir.

Seni felâket anlarında düşünen bu müessesenin ismini bilirsin. Kalbinde onun isminin yazılı olduğunu bilirsin. Biz burada onu tekrar ediyoruz: Hilâliahmer..

Bu müesseseye şimdi yardım etmekle, cemiyet namına felâket anlarını talihî temine almaktır. Bu gün Hilâliahmere yardım etmekle cemiyete en büyük faideyi yapmış oluruz. Ferdî tasarruf kuvveden file çıkardığımız bir zamanda, cemiyetin tasarrufuna da ihtimam etmeliyiz.

Hi âliahmere yapılacak yardımlar, fazlasile zamanında bize iade olunacaktır. Onun şefkatından hepimiz eminiz. O bize olan alâkasını, süslü kelimelerle değil canlı ve hakiki vakayı ile ispat etmiştir.

Millî tasarrufu hakiki bir vazife olarak telâkki edelim; yalnız bunun fertlere değil aynı zamanda cemiyete de teşmil edebilmesine çalışalım. O zaman hakiki refah ve saadete daha çabuk kavuşmuş oluruz.

Hikmet Seçki

Beynelmilel imdat ittihadı

U. i. S.

Federal meclisleri isviçerenin, beynelmilel imdat ittihadına iştirakini ahiren tasdik eylemişlerdir. Memleketimizin bu alemşumul cemiyete iştiraki, her memlekette salibiahmerlerin beynelmilel müteakabil muavenet meseleleriyle iştigal eylemeleri itibarile milli salibiahmerleri bilhassa alâkadar eder.

Beynelmilel imdat ittihadı fikrinin tahakkukunu İtalyan Salibiahmeri reisi sabıki ayandan müsyü Jiraolo « GİRAOLO » ya medyumuz. Mesina felâketi esnasında müsyü Jiraolo bu kabil âfetler vukuunda bundan müteessir olan milletlere sür'atle yapılacak muavenetin tesirini ve kuvvetini artırmak için bu husustaki n esaiyi tanzim ve beynelmilel yardımlar için teşkilât esasları konulması lüzumunu hissetmişti.

Beşeriyeti sulh zamanında tehdit eden tehlikelerin ehemmiyeti aşikârdır: malumdur ki her sene takriben üç yüz kadar âfet Kürreiarz üzerinde binlerce vefiyata sebep olmakta ve bunlardan mütevellit zararlar milyarlara franga balığ olmaktadır.

Hareketiarzlar, feyzanlar, kuraklıklar kıtlıklar, yangınlar ve saire esnasında

zaruri olan yardımlar asrı hazırda bile gayri kâfi gelmektedir: bu yardımlar ekseriyet'e geç kalmakta ve çok defa da pek çok masarifi mucip olmaktadır. Gerçi Salibiahmerlerin yardım için teşkilât ve malzemesi mevcuttur. Ginevredeki beynelmilel komite mühim âfetleri müteakip bütün Salibiahmer cemiyetlerine beyannameler göndermekte ve bunlar ianeler toplayarak yardımlar tertip eylemektedirler. Fakat bizzarur batı olan bu yardımlar âfetlerin esbabı hakkında bir bilgiye istinat etmediği gibi idareli olduğu kadar müessir bir imdat usulü de mefkut bulunmaktadır.

Müsyü Jiraolo beynelmilel müstacel yardımların en iyi bir surette tertibi çarelerini tetkik eylemiş ve bunlar salibiahmerlere ve daha sonra da Cemiyeti Akvama izah ve arz eylemiştir. İttihat, Cemiyeti Akvamın himayesi altında alemşumul bir yardım bürosu olarak değil, umumî âfetler vukuunda bütün milletlerin mecburî surette yardımın t'e'min eden mahiyeti hukukiyeyi haiz bir müessese olarak çalışacaktır. Âfetlerden müteessir olan milletlere

bir imdat hakkı temin eylemek ve bunun için de zirdeki hususatı temin eylemek icap eder :

1 — Afetler hakkında tetkikat ve bunlara karşı müfit olacak tedabiri tatbik hususlarında haizi ihtisas eksperler vasıtasile afetlerin tehlikesini asgari bir dereceye indirecek tedabiri vakiyenin mütalâası,

2 — İmdat malzemesi ihdası ve bu imdatların iyi bir surette tertibi,

3 — Çabık yardım eden iki misli yardım etmiş olur kaidesine tevfikân yardımları tesri etmek,

1927 senesinde imza edilen ve ahiren İsviçrenin de iltihak eylediği beynelmilel imdat ittihadı mukavelenamesinin gayesi, afetler vukuunda mütakabil muavenetleri inkışaf ettirmek, mevcut yardım vesaitini usuli bir surette tertip ederek beynelmilel yardımları teşvik etmek ve bu sahada her revî

hukuku beyneddüvel terekkiyatını ihzar eylemektir.

Beynelmîlel yardım ittihadının rolü, Salibiahmerin roluna sıkı surette merbuttur ve Salibiahmerler; bir hukuküvel müessesesinin resmi organı gibi çalışacaktır. Milli Salibiahmer cemiyetleri yeni mukavelenameyi imza eden devletle e beynelmîlel imdat ittihadının bütün faaliyetlerinde yardım edeceklerdir.

Bu Beynelmîlel yardım işinden beklenebilecek neticeler pek büyüktür. ve bu müessesenin rehberi olan müsyü Jiraolo'nun tasavvur ettiği veçhile afetlere karşı mücadele ve beşeriyetin muhafazası işlerinde bütün milletlerin teşriki mesaisi en geniş ümitleri vermektedir.

Türkeeye çeviren

Celâl

İsviçre Salibiahmer mecmuasında

İstanbulun en ciddi mecmualarından

“Muhit,”

Refikimizin faydalı yazılarını ehemmiyetle okuyunuz

AMERİKA SALİBİAHMERİNİN

Umumi Sıhhatı koruma teşkilâtı

Mesainin başlangıcı ve ilk tekâmül devresi

Amerika Salibiahmeri umumi sıhhatı koruma teşkilâtına ilk önce 1912 senesinde köylerde ve kazalarda başlamıştır. Bu teşkilâtın temellerini kuranların başında şimali Amerika hasta bakıcı hemşirelerinin en ileri gelen reislerinden birisi olan Misse Lilian Wald bulunuyordu. Umumi sıhhatı koruma teşkilâtı bu tarihten evvel esas itibarile büyük kazalar ve şehirlere münhasır oldukça genç ve yeni bir teşkilât mahiyetinden yukarı çıkamamış bir halde idi. Köylerde ve kazalarda bu tesisata şiddetle ihtiyaç olduğu halde en ufak bir eser bile mevcut değildi.

Bu devrelerde hatta memleketin bugün her bir tarafını saran muazzam Salibiahmer teşkilâtından da çok bir şey ortada yoktu. Ancak büyük merkezlerde ufak tefek Salibiahmer cemiyetleri meydana çıkmış ve nisbeten mütevazı bir mesai ile iktifa etmek mecburiyetinde bulunmuşlardı. Salibiahmer bu itibarla her memlekette daha evvel yer edilmiş olan mevzii hayır cemiyetlerinden istiane etmiş bu cem-

iyetleri umumi sıhhatı korumak vazifelerinin ifasına davet etmişti. Hayır cemiyetleri mahalli şeraitin mümkün kıldığı nisbette hasta bakıcı hemşireler tutarak teşvik edildikleri bu insanî vazifenin ifasına çalışmışlardı. Altı sene şayanı takdir bir fikri takip ve yorulmaz bir azim ile Amerika Salibiahmeri memleketin her bir köşesinde bu sıhhi teavün teşkilâtının kökleşmesine, kendi kendine yaşayabilecek bir kuvvet iktisap etmesine uğraşmıştır. Muhtelif vasıtalarla bu sahadaki alâkanın uyanmasına gayret etmiştir. Muvaffakiyet çok yorucu ve çok müşkül bir mücadeleden sonra kabil olmuştu. 1917 senesine kadar geçen kısacık devrede Amerikanın kazalarında çalışan hasta bakıcı adedi yüzü bulmuş bu hemşirelerin hepsi de Amerika Salibiahmerinin kontrolü altında çalışmakta bulunmuşlardı.

Amerikanın büyük harbe girmesile bu içtimai vadideki mesai bir tevekküf devresine girmişti. Bu yüzden vaki olan tedenni bir iki sene zarfında tekrar izale edilmiş ve umumi sıhhatı koruma teşkilâtının her sahadaki zayıflığı tamamilen telâfi edilmişti. Harbi takip

eden senelerde Amerikanın her tarafında zuhur eden ve oldukça tahripkâr bir şekilde uzun müddet devam eden ağır grip salgını gerek Salibiahmerin ve gerek halkın sıhhat ve alelumum tehaffuz sahasındaki faaliyetini teşdide saik olmuş ve hükümet de dahil olduğu halde Amerikanın resmi ve hususi bütün teşekküllerinde umumi sıhhati korumak hakkında derin bir alâka ve intibah uyandırmıştı.

Harpten sonraki tekâmül ve ana hatlar

Harpten evvel amerika Salibiahmerinin ancak mevzii bir çok cemiyetlerle teşriki mesai ederek muhtelif mahiyette olan bu teşekküllerle çalışmak mecburiyetinde oluşunu yukarıda arz etmiştik. Halbuki harpten sonra bir kaç sene içinde Amerika toprağı Salibiahmerin tes'is ettiği yüzlerce umumi sıhhati koruma cemiyetlerinin ağı ile örülmüş ve halkda bu vadide etraflı ve şuurlu bir alâka uyanmış bir haldedir. Bu kadar canlı bir inkişafa mazhar olan bu cemiyetlerin bilâ istisna hepsi de çok sıkı bir intizam ve zaptu rabt ile idare olunmakta idiler. Zira Umumi harp müşterek bir gaye etrafında halkın rasul toplanabileceğini öğretmiş, mütemadi yardım hizmetleriyle uğraşan halkı bu gibi işlere alıştırmıştı. Yardım hizmetlerinin şerefli mesuliyetine iştirak eden halkda kutsi bir gaye birliğinin verdiği yaradıcı ve yükseltici kuvvet halk olunabilmişti. Harp vazifeleri yavaş yavaş zail olma-

ğa başladığı zaman halkta umumi refah ve saadete hizmet arzusu heman bir itiyat haline gelmiş bulunuyordu. Salibiahmer için bunları tanzim ve idare etmekten başka bir müşkil ve iktiham edilemez vazife kalmamıştı. Harpta peyda olan bu kuvvetle cemiyetlerin enerjilerini sulh kanallarına dökmek için Salibiahmer memleketin çiftçi ve kısmen çiftçi mintikalarında bu hususta büyük fırsatlar yaratmıştı. Salibiahmeri böyle bir teşkilâta cidden muhtaç olan bir çok köyler ve nahiyeler mevcuttu. Amerika Salibiahmeri harpten doğan ve harpta büyüyen bu cemiyetlere bir sulh istikameti ve sulh faaliyeti zihniyeti vermeğe muvaffak olmuştur.

Umumi sıhhati koruma teşkilâtının köylerde ve kazalardaki bu seri' inkişafı karşı mda amerikan Salibiahmeri teşkilâtları az çok müesses veyahut kolayca te'sis ve itmam edilebilecek olan şehirlerden ziyade köylerde ve kazalarda meşgul olmuştur. Esasen bir çok şehirlerde yeni başdan bir yardım şebekesinin teşkiline lüzum yokdu. Halbuki köylerde halkın azim bir ekseriyyeti bu gibi sıhhi tedbirlere tamamen bigâne bir vaziyette idi. Bu gibi muntakalarda Salibiahmer Cemiyeti Umumi sıhhati koruma teşkilâtını tesis ile iktifa etmemiş, aynı zamanda burada ki içtimai taavun te'sisatı için de manevi bir mütteka ve feyizli bir kuvvet menbaı olmuştur.

Salibiahmer bu teşkilâta daha ziyade bir mürebbi mahiyetinde kalma-

sı ve idareci mevkiinden yavaş yavaş çekilerek bir uzam, bir müşavir ve bir nasih vazifesini almasına lüzum vardı. Takip olunan siyasette Salibiahmerin tedricen belediye ve hükümetlere temellerini kurdugu bu müesseselerin mali ve idari mesuliyetlerini devretmesile iktifa ediyordu.

Mesai programlarının tanziminde Salibiahmerin bu sahede yalnız çalışmış olmadığını nazarı itibara alınıp 1917 senesinde resmi hususi bir takım teşkilâtın umumi sıhhat meselesine meşgul olmuş bulunduğunu da gözden irak tutmamıştır. Umumi sıhhat meseleleriyle ciddiyetle alakadar olan ve şayanı kavut bir çok tedbirlerin alındığı bu cemiyetlerin memleketin ihtiyacını bir kül halinde değil mahalli ve mevzii yardımlar ve tedbirler müteferrik teşekküller halinde mütalaa edilmek lâzımdır. Umumi yoksulluğa muntakaların dertlerini izale ederek çalışmış telekki etsek, el birliği ile uğraşdıklarını da farz etsek bile hiç bir zaman memleketin bütün köylü tabakasının muhtaç olduğu usuli, icraatı, ifa edebilecek bir vahdet ve kudrette bulunmadıklarını itiraf etmek lâzım gelir. Salibiahmer Cemiyeti bütün bu teşekkülleri toplayan onları itimam ve ikmâl eden bir teşkilât olmuştur. Salibiahmerin ilk işi bu teşekküllerin başına geçmek hükümetin umumi sıhhati koruma teşkilâtını etrafına tesis ve işletmeğe başladığı devre kadar manen ve bilhassa madeten köylünün sıhhatine alakadar

olabileceği devre kadar ve daha müessir bir halde meşgul olabileceği köylü halkı sıhhi yardımsız bırakmamak idi.

İşte bu gibi hedef ve maksadlarla yüzlerce Salibiahmer heyeti bu nevî mevzii teşekküllerin önüne düşmüş büyük bir irade ile işe başlamış; ve bir buçuk sene gibi kısa bir zaman zarfında 1200 den fazla umumi sıhhati koruma cemiyetinin meydana çıkmasına sebep olmuştur. Tabiatile havai fişenk gibi böyle ittiratsız ve gayri tabii bir teneminüvün aksülamelleri geçmemiş ve bu cemiyetlerin adedi tedricen azalmaya başlamıştır. 1921 senesinden itibaren istatistikler bu tenakusum ne kadar seri bir şekilde başlamış olduğunu bize göstermektedir. Çabuk serpilip çabuk sivrilen çiçekler gibi bu cemiyetler de tabiatın ve içtimai kaidelerin kanunlarına boyun egmişlerdir.

Bir çok cemiyelerin de umumi harp esnasında halkın fedakâranane bir gayretle kendilerine teberru ettikleri ihtiyat akçeleri de yavaş yavaş lütama ermeğe başlamış bulunuyordu. Bu inhitat hattı bir iki sene aşağı doğru seyrinde devam etmiş ve bu cemiyetlerin harp şeraitinden sulh şeraitine geçebildikleri nisbette kendini tutabilmeğe doğrulmağa ve nihayet tabii-seyrini almaya başlamıştır. Bu intikal devreleri Salibiahmerin en müşkil vazifesi bu cemiyetlerin tutunabilmeleri için lâzım gelen esasları hazırlamak ve sağlam inkişafı için zemini

hazırlamak idi. Amerika Salibiahmeri muntazam bir program büyük bir fikri takip ve sabat ile bu zorlu mesaisinde muvaffak olabilmıştır.

İlk zamanlarda cemiyetler umumî sıhhati koruma teşkilâtlarını ve faaliyetlerinin mesarifini Salibiahmere tahsis ettikleri varidatlarından vermeğe başlamışlardır. İstasyonlarını da birer Salibiahmer istasyonu olarak idare etmişlerdir. Habuki Salibiahmer bu istasyonları ilk fikire, bunları muahharen uhdelerine alacak olan hükümet ve belediye müesseselerine birer misal olmak üzere küşat etmiş bulunuyordu. Münhasıran bu gibi istasyonların ne şekilde te'sis edileceği ve ne yolda idare edileceğininin bildirmek maksadile açmış olan bu umumî sıhhati koruma ocaklarının bütün masarifini Salibiahmerin yüklenmesi mümkün değildi. Muaveneti sıhhiye siyaseti namı altında toplanmış ve halkdan alınan pek cüzi vergilerle idame ve idare edilecek olan bu siyaset tamamile muvakkat bir mahiyette olarak Salibiahmerin bütçesinde ve programlarında gösterilmiş bulunuyordu. Salibiahmer cemiyetleri merkez komitasının nezareti altında Salibiahmerin mahallî cemiyetleri tarafından idare olunan bu cemiyetler takip etmekte oldukları siyasetlerinde muvaffak olmuşlardır. Zira bu güne kadar 600 kadar umumî sıhhati koruma cemiyeti; günden güne fazlaşan masraflarına rağmen, hükümet

ve ya belediyeler tarafından deruhte edilmiş bir haldededirler.

Son zamanlarda usulün değiştirilmesi

İlk teessüs devresinden beri yapılan tecrübeler Salibiahmer tarafından başlanmış olan bu mesainin idamesi zammında takip, edilmekte olan siyasetin ehemmiyetli surette tebdilini icap ettirmiştir. Harpten sonra ilk on senelerin verdiği tecrübelerden alınan neticeleri aşağı yukarı şu şekilde ifade etmek kabildir :

I. — A temeller sağlam olmadıkca mesainin ne devamı ve nede faydeli olabilmesi mümkündür.

II. — Bunca zahmetlere katlanup umumî sıhhati koruma ocaklarını te'sis eden Salibiahmer bunların idamesi için büyük fedakârlıklar yapmaga mecburdur. Bu fedakârlıklar evelce kâfi derecede tahmin edilememiş oldukları için yeni tedbirler almak zaruret vardır.

III. — Halkdan yani vergi eshâbından alınacak muntazam taksitlerle muaveneti sıhhiye ocaklarının mali ve idari cihetlerinin esaslı bir surette temin edilmesi lâzımdır.

IV. — Pek kısa süren heyecanlarına ve galayalarına şahit olunan efkârı umumiyyeyi bu neticeleri alabilmek için hazırlanan ve ona malirane bir tarzda bu istikamette müsmir olacak bir kudret ve ehemiyette heyecan vermek zarureti vardır.

V. — Resmî dairelerin ekserisinde münhasıran umum sıhhati koruma vazifesile meşgul olacak birer müte-hassis memur bulundurmamak lazımdır. Mümasıl vazifeler ifa eden hükümet ve belediye memurlarına bu vazifeyi tahmil etmek doğru olamaz. Bunlar muaveneti sıhhiyeden gayri vazifelerle de meşgul hattı meşbu oldukları için, insani ve adeta uzvi, bir pilân dahilinde unumi sıhhati koruma teşkilâtının vazifelerini hakkile ifa edebilmek için ne vakte ve nede bir ihtisasa sahiptirler.

VI. — Bu mesainin ifasına memur edilecek hükümet ve belediye memurlarının arkasına, idari mesuliyet ve hukukile, Salibiahmeri koymakla bu müşkülâtın önüne geçmek kabildir. Mahalli Salibiahmer cemiyetlerinin kabiliyet, tecrübe, itibar, nüfuz, ve alâkasından aynı mütakalarda çalışacak unumi sıhhati koruma teşkilâtının istifade etmesini te'min etmek lazımdır.

VII. — Bu şekilde bir iştiraki mesai, böyle insani ve milli bir hareketi bütün siyasi fırkaların tasvip ve ehemmiyetle tergiş edecekleri için, siyasetten uzak memurlarla görülmelidir. Salibiahmer olsun gerek etraflarındaki halk kütlesi olsun unumi sıhhati koruyacak olan bu memurlar her taraftan lâyık oldukları yardımı göreceklerdir.

Hulâsatan on senelik mesainin unumi sıhhati koruma teşkilâtı için en muvafık usul olarak hükümet, belediye ve Salibiahmerin müştereken

çalıştığı bir şekil bulunmuştur. Binaenaleyh evvelce ya hükümet tarafından veya Salibiahmer tarafından münferiden idare edilmekte olan bu gibi ocaklardan yukarıda arz ettiğiniz muhtelit sistemdekiler lehine olarak vaz geçilmiştir. Esasen bir çok mahalli idarelere Salibiahmerin bu hizmetlerden büsbütün ayrılıp her şeyden evel bir ihtisas ve fen işi olan bu mesai tamamen hükümet ve belediye memurlarına bırakılmasına müsaade etmemişlerdir. Bu gibi ahval ve şerait altında Salibiahmer ve mahalli idareler unumi sıhhati koruma ocaklarının bilcümle masarifinin yarı yarıya taksimini deruhde etmişlerdir. Binaenaleyh hükümetin icraşını emir ettiği en iptidai sıhhi tedbirlerle Salibiahmerin arzu ettiği tedbirler birleştirilmiş ve ahenkdar bir küle halinde meze edilen bu pilânın tatbikına ait teferruatda unumi sıhhati koruma ocaklarına tevdi edilmiştir. Diğer taraftan resmî mahalfilde Salibiahmer cemiyetini münhasıran hükümet ajanı olarak istifade etmek ve bu ocakların bütün masarifini deruhte etmek fikride günden güne kuvvet kespetmektedir. Bazı eyaletler de bu fikir bir vakıa haline gelmiş ve bu eyaletlerin idareleri bu ocakları resmî ve unumi birer daire olarak unumi hukuka malik birer müessise halinde tanımışlardır. Hükümet nüfuz ve selâhiyetile Salibiahmerin tecrübe ihtisasını bir tek daire mercii halinde ve aynı istikamette çalışmalarını muvafık bulmaktadırlar. Masrafa iştirak

eden daire ister belediye ister sıhhiye ister maarif isterse herhangi bir daire olursa olsun muhakkak Salibiahmerle müşterek çalışmak usulünün takip etmektedir. Bu dakikada amerikanın heman her yerinde bütün cemiyetler bu şekilde itina ile çalışmaktadır.

Takip olunan ilk siyasetin bir hususiyeti de Salibiahmerin şurada burada bulunan cemiyetlere, bunların umumi sıhhati koruma noktasında ne dereceye kadar müfit olabileceklerini nazarı itibara alarak, faaliyetlerini tensik ve sahalarını tezyit için maddi ve manevi yardımlarda bulunmasını icap ettiriyordu. Tahtı karara evelle alınmış olan bu şekile bilhassa harpten sonra devam edilmişti. Bu devama saik olan esbap meyanında harpten sulha geçerken yapılacak vazifelerin çokluğu dolayısıyla bu sahada esash bir program ayıramamak da dahil idi. Ancak cephe gerisinde müteazzuv bir teşkilât olmadığı için Salibiahmer eldeki vasıtalarile çalışmakla beraber bir taraftan esasen harp şeraiti dolayısıyla کافی miktarda Salibiahmer veznelerinde mevcut olan paralarda da mühim bir amil olarak kabul edilmelidir. Halbuki sulh senelerinin tecrübeleri cihansumul teşkilâtı mütefennin ve müallem kuvvetleri gayri kabili mukayese bir şekilde bu sıhhi ve içtimai işi Salibiahmer bizzat deruhte ettiği takdirde daha fazla muvaffak olacağını göstermişti. Salibiahmerde bu noktayı nazarın isabetini kabul ederek sırf para toplayup bunları cemiyetlere dağıtmaktan ise bu vazifeyi

bizzat kendisi deruhte etmeğe karar vermişti. Artık Salibiahmer heyeti hiç bir cemiyete kendi iştiraki bulunmayan bütün ocaklara nakdi muavenetten vaz geçmişti. İştirakin ana şartlarından birisi de Salibiahmer mevzu bahis cemiyetin idari ve diğer mali faaliyetinde bu cemiyetle hiç olmazsa aynı derecede bir hukuka malik bulunmasıdır. İşbu şartları memurin ve mustahdiminin ihtihap ve idaresile çalışma usullerinde ve bilhassa fenni hususatta Salibiahmerin reyinin bilâ itiraz kabul edilmeside dahildir. Salibi almer bu gibi cemiyetlere her ay başında muayyen bir miktar taahhütle iştirak etmektedir. Eskiden Salibiahmer yüksek masrafları, bilfarz cemiyetin ihtiyacı olan bir hasta otomobilinin tedariki için mühimce bir nakdi muavenet vesaire gibi masarifi badema tekeffül etmemektedir. Cemiyetler bu nevi masarifatı kendi bütçelerinden vermeğe ve ya teberruat ve ya sair bir şekilde temine mecburdurlar.

Umumi sıhhati koruma ocaklarının mali vesaiti nasıl temin olunur?

Muaveneti sıhhiye ocaklarına lazım olan parayı toplamak bilhassa zirai nantikalarda güçtür. Salibiahmer nisbeten ufak bir meblâğı elde edebilmek için çok dafa büyük külfetlere katlanmak mecburiyetindedir.

İlk önce nazarı dikkata alınacak varidat menbaı Salibiahmer şubelerinin kend kasalarıdır. Bu kasaların mevcudu da tabii azaların se-

nelik taahhüdatına bağlıdır. Umumiyetle her mıntıkada sarfı icap eden meblâğa o mıntıkadaki şube kasasının kifayetinden fazladır.

Yukarıdada söyledığımız gibi bu açık çok defa hükümetin sırtına yüklenmektedir. Hükümetin mahalli şeraite göre bu şubelerin masarifatına iştiraki yüzde ondan yüzde doksana kadar tehalüf etmektedir. Hasta bakıcıların evlere gidip hususi hastalara baktıkları yerlerde bu yüzden elde edilen varidatta mülhim bir yekûna balığ olmaktadır. Bazı şubelerin bu nevi varidatı hatta diğer sahalara hasr edilebileceği de görülmüştür. Bakım ücretlerinin bir kısmını hastaların bir kısmı kendisi vermektedir. Şayani ehemmiyet bir yekûn teşkil eden diğer bir kısım hastaların parasını sigorta oldukları şirketler vermektedir. Salibiahmer bu şirketlerle uzun seneler üzerine devam eden konturatolarla bağlıdır. Sigorta memurlarile Salibiahmer memurları hesabı müştereken tutarlar. Fabrikalar, bankalar sair büyük şirketlerde bazen yüksek nakdi muavenette bulunmak veya memurin ve müstahdemin ve amelesi nanuna Salibiahmerle bu çığırda konturato akit etmektedirler.

Muaveneti sıhhye ocakları için diğer bir varidat menbai da umumi sıhatla alakadar olan spor cemiyetleri, talebe cemiyetleri, v. s. gibi teşekküllerdir. Bunlarda ya muayyen bir aylık veya senelik teahhudatta bulunmakta veya ara sıra mühimce teberruatta

bulunmaktadırlar. Bu nevi doğrudan doğruya Salibiahmere ait bulunmayan ocakların umumi sıhhati koruma teşkilâtına çok müfit yardımları bulunmaktadırlar.

Konser ve balo vermek müsamereler tertip etmek, eşya pazarı açmak, alelumum eğlenceli toplanmalar yapmak gibi iane ile varidat kazanmak Amerika Salibiahmerinin prensipleri haricindedir.

Esas itibarile her vatandaşın her ay teahhüt edeceği muayyen bir meblâğın binnetice azalmasına sebebiyyet verecek bu gibi vasıtalara umumi sıhhati koruma ocaklarının hayatta kalması için kâfi ve mübrem bir ihtiyaç olmasa tevessül edilmemektedir.

Umumi sıhhati koruma ocaklarının ana hatlarını şu şekilde çizebiliriz:

a) Hastaların evlerine giderek, icap etmediği takdirde umumiyetle bir saatın fazla kalmayan hemşireler vasıtasile hastalara bakmak ve aile efradına bakım tarzını öğretmektir. Çok mergup olan bu hizmet ev bakımı namı altında taulmuştur.

b) Annelere bakım ismi altında yeni doğurmuş kadınlarla memedeki çocuklara ve süt veren annelerine bakmak.

c) Küçük çocuklara bakmak; hizmeti bilhassa çocuk bakımına dair dersler, konferanslar vermek bu sahadaki cihan terakkiyatından alakadarları heberdar etmektir. Şehirlerde muayyen günlerde çocuklara gurup gurup

bakacak hekimlerin temini bu faaliyet sahasına aittir. Himayei etfal cemiyetile sıkı bir rabıtası olan bu kısma çocuk bakımı hizmeti denilmektedir.

d) Mektek çocuklarına nezaret ve bunların sıhhatini korumaktır. Çocuk ana ve babalarına çocukların fena itiyatlar almamaları için ve ya bu gibi itiyatları izale edebilmeleri için yardım etmek; çocukları evlerinde ziyaret etmek; çocukların maddi ve manevi sıhhatine muzir amillere mani olmak maksadile mektek civarını ve çocukların muhitini nezaret etmektir. Bu hizmetlere de mektep hizmetleri denilmektedir.

e) Verem mücadelesi namı altında da bu hastaların muhtaç olduğu vesaya ve tedaviyi temin etmek; Ailelerine ve komşularına yardım ederek sırayetine mani olmak ve bu vadede her türlü tedbirleri almak.

f) Sarı hastalıklar mücadelesi namı altında ki vasi' mücadeledir. Aşı hazırlamak, aşı dağıtmak, tecridi temin etmek ve saire gibi hareketler.

g) Kaza ve nahiyelerde halkın kendi evinde ve cemiyet arasında sıhhatini koruyabilmesi için konferanslar tertip etmek, kurslar, sinemalar, sey-yar ve daimi sergiler, kütüphaneler açmak. Desenfeksiyon, temizlik günleri numayişleri yapmak. Halkın gözünü ve kulagını açmak binnetice ammenin sıhhatini koruyacak hareketleri yaratmak. ve bu vadedeki faaliyetlere muzahir olmak.

Doğru ve müessir bir program olabilmek için bütün bu tedbirlerin hiç birisi tek başına kâfi değildir. Köylerde ve kazalarda bir tek hastabakıcı hemşire ile idare olunan küçük istasyonlar da bile bu noktaların hepsini ifa etmek mümkün değildir. Dairesi büyüdükçe böyle bir ocakta yalnız kalan hemşire faaliyet sahasını şu ve ya bu vadiye hasretmek mecburiyetindedir. Maalesef Salibiahmer kâfi derecede hastabakıcı hemşireye malik değildir. Bunu tercih edilen sahalardan gayrısının ihmal edildiği anlaşılmamalıdır. En fazla ihtiyaç gösteren sahada esaslı teşkilat yapılmakta, mevcutlar islah edilmekte diğer sahalarda ise ani ihtiyaçlara tekabül edebilmek teşkilâtla iktifa edilmektedir. Amerika Salibiahmerinin ekserisinde yalnız bir hemşire vardır. Elli tanesi iki hemşirelidir. Otuz altı istasyonda üç ilâ beş hemşire vardır.

Ancak dokuz istasyonda hemşire adedi altı ile dokuz arasındadır. Dört istasyonda ise hemşire adedi on dan fazladır. Bir hemşirelik istasyonlarda esas mektep hizmetleridir. Memedeki çocuklarla aşı meselesi, irşat ve tenvir bunu takip etmektedir. Hasta bakıcılığı pek fevkalâde ahvalde icra edilmektedir. Bakıcıların adedi çoğaldıkça programların tevsi' edileceği tabiidir. Belediyelerin alâkadar oldukları istasyonlarda gebe ve yeni doğurmuş kadın hizmetleri esastır. Asıl hizmetlerle gurup gurup tıbbi muayeneyede hükümetin alâkadar olduğu istasyon-

lara ehemmiyet vermektedirler. Bazı belediyelerle mahalli idareler ise mektep hizmetlerini tercih etmektedirler. Umumi hedef şüphesiz ki sıhhi programın bir kül halinde tatbikidir. Noktai hareket bazen aile bazen mekteptir. Amerika Salibiahmeri henüz kendisine çizmiş olduğu hedefden çok uzak olduğunu, buna ulaşmak için uzun bir mesaiyi iktiham etmeğe mecbur bulunduğunu müdraktır.

Merkezin nezareti

Adedi bugün 600 zü geçen umumi sıhhati koruma ocaklarına Amerikan Salibiahmeri şu şekilde nezaret eder:

Milli cemiyet Amerika Salibiahmerinin takip edeceği umdeleri tesbit eder. Sureti umumiyede muteber örnekler vazeder. Müsterek idari tedbirleri tesbit eder. Gerek Amerika dahilinde gerek beyneddüvel ve beynelmülel münasebetin tesisine delâlet eder. Bu ocaklara memur, muallim ve mutahassus işçi bulur. En yüksek teftiş vazifesini görür. Salibiahmer merkezinde ve ikinci derecede mühim mer-

kezler idare heyetinde hasta bakıcı mutahassısı hemşireler müşavir sıfatile bulunmaktadırlar. Bu hemşirelerden bir kaç tanesinin muhakkak bilfiil hasta bakıcılığı etmiş olması şarttır. Bu mutahassıslar vasıtasile Salibiahmer sıhhi muavenet ocaklarına, muhaberelerini temin, neşriyatını ifa, beynelmülel ziyaretlerini ıera, raporlarını hüsnü tanzim için yardım etmektedir. Salibiahmer cemiyetinde mevcut hususi bir komisyonda umumi sıhhat ocaklarını mali ve sair hususatına bakmaktadır. Amerikan Salibiahmerinin eylevini iki binden fazla muallim hemşiresi bu sıhhat ocaklarındadır. Köylünün sıhhatına ait pek çok telifat ve neşriyat meydana gelmiştir. Halkta kendi sıhhatini koruması arzusu doğmuştur. Amerikanın köylüsünün maddi ve manevî sıhhatının korunması için Amerikan Salibiahmerinin en büyük hizmeti bu umumi sıhhatı koruma ocaklarını tesis etmesi olduğu bilâ mübalâğa iddea edilebilir

Bedri Tahir

Verem nedir?

Tarihin en eski zamanlarında bile insanlar veremden muztarip bulunuyordu. Filhakika milattan iki, üç bin sene evveline ait Mısır mumyaları tederrünü fıkaret asarı göstermekte olduğu gibi bu hastalık milattan mukaddem beşinci asırda Hipokrat tarafından malümdü.

Bu pek eski devirlerde veremin sarı olması koyfiyeti bazı kimseler tarafından kabul edilmekte, bazıları tarafından da inkâr olunmakta idi ve şayani dikkattirki bu ihtilafı efkâr 1882 tarihinde Koh tarafından verem basilinin keşfine kadar devam etti. Verem basilinin keşfinden bir kaç sene evvel Villemin veremin bir hayvandan diğerine intikal edebileceğini tecrübe ile isbat eylemişti ve yine bu zat 1868 den itibaren insanlarda ve hayvanatı süfliyede veremin karakteristik farklarını meydana çıkardı.

Verem hastalığının tekâmülü ekseriyetle pek batidir. Veremli ve daimi bir öksürükten muztarip bir büyük anne tarafından bakılan bir süt çocuğunun bu hastalığa tutulması ve bununla beraber yaşaya bilmesi kabildir. Bazan da hastalık vahim şeklini ancak kâmil yaşta ve hatta ihtiyarlıkta ıktisap eder. Çocuğa bakan büyük anne ölmüş bulunur ve kimse onun öksürük nöbetlerinden şüphelenmez. Bir çok kimse-

lerin haiz oldukları muafiyet meselesini bütün bütün muzlimleştirir. Bir ailede veremli bir anne tarafından süt verilen iki çocuk görülür; çocukların birisi bir kaç ay zarfında ölür, diğeri yaşar. İşte bunun içindir ki, bu hastalığın sarı olmadığı viladi bir istidadi haiz olanlarda kendini gösterdiği iddia edilmektedir. Bu istidada Hipokratın dediği veçhile «diatèse phtisique» tesmiye olunur. Hipokrat bu kanaatiyle, hakikatin ancak bir kısmını keşfedebilmiştir. Şimdi pek iyi biliyoruz ki bazı çocuklar, hayatlarının ta başlangıcında, daha az bir hayatîyet ve hastalıklara karşı sairlerinden daha az bir mukavemet göstermektedirler. Ve bu gibiler birlikte maruz kaldıkları entanlara, onlar kadar karşı koyamayarak hastalanmaktadırlar. Fakat bir çocuk ne kadar nahif ne kadar zaif olursa olsun verem basilile bulaşık olmadığı takdirde veremden ölmez. Bu hastalığa istidat daima viladi değildir. Vereme istidat: farti mesaiden, gayri kâfi surette tağdiye edilmekten, açık hava ve güneş yoksuzluğundan (Rougeole) gibi hastalıklardan ve daha başka bir çok fena muessirattan mu-tevellit olabilir.

Koh, verem basilinin keşfini 1882 senesi 24 Martında Berlin fizioloji

cemiyetinin bir içtimanda alenen beyan eyledi. Bu haber derhal intişar ve bu keşfin verem hastalığını sur'atla izale çarelerini temin edebileceği ümidi bütün dünyayı istilâ eyledi . .

Bu tarihten beri yarım asra yakın bir zaman geçmiştir. Ve verem halâ en çok tahribat yapan hastalıklar meyânında bulunuyor. Koh basilin hulâsası olan (tüberkülinin) bir muzadı sem olabileceğini ümit ediyor ve bu devirde onun bu fikrine her taraftan iştirak ediliyordu. Bu ilâcın tedavideki mikdarını ve tesirini tayin edecek kadar bir zaman geçmeden evvel bir çok ölüme mahkûm kimseler bu son ümide sarılarak ilâcın kendilerine tatbikini istediler. Mûtaakıp senelerde bir çok nevi tüberkülinler tertip olunarak muhtelif mikdar ve şekillerde hastalara verildi. Fakat şu cihete dikkat etmek lâzımdır ki : bu ilâcı halen tedavi gayesile ancak pek az etibba kullanmaktadır. Bununla beraber tüberkülin, gerek insan ve gerek mevaşide veremin mevcudiyetini gösteren gayet müfit bir vasıta teşkil eylemektedir. Bu cevherin az mikdarda tahtelcilt zerki, eğer koh basili uzviyeti esasen istilâ etmiş ise mevzî ve ya umumî bir reaksiyon, tevlit ediyor, eğer bir reaksiyon hasil olmazsa, ekser ahvalda has'anın vereme bulaşmamış olduğunu kabul etmek mümkündür.

Verem basili düz veya münhani ince bir değnek şeklindedir. Gayet mukavimdir. Bu basil ile bulaşık olan sütleri temizlemek yani basilleri öldürmek

için sütü üç dakika galeyan halinde kaynamak veya 56 — 70 santigrat derecei hararete 30 — 40 dakika hararete maruz bırakmak lâzımdır. Verem basili ratip ve kuytu bir odanın tozları içinde bir sene yaşayabilir. Fakat güneşin doğrudan doğruya tesiri bu basili derhal öldürür.

Verem basili uzviyete turuku teneffüsiye veya hazmiye veya herhangi bir tarik ile meselâ içilen süt ile girebilir ve vücudun muhtelif aksamında ve tercihan akciğerlerde yerleşir. Basillerin yerleştikleri nesicler iltihap peyda eder ve bir müddet sonra beyaz veya boz renkte dermi cesumat görünmeğe başlar.

Basillar bazan — ani şifa husulü gibi ahvalda — bir kapsul ile ihata olunurlar, bazan de hucuma maruz kalan ensacem tahribile meydana çıkarlar. Hastalığın mevzî arazi bunlardır. Arazi umumîye olarak basilin çıkardığı toksinlerin tesiri tahtında derecei hararet yükselir, zaiflik başlar iştiha ve kuvvet azalır.

Verem basilinın keşfinden biraz sonra bu basilin muhtelif nevileri mevcut olduğu müşahede edildi. Ve bu müşahedeler Villemin daha evvelki meşaisini teyit eyledi. Tetkikat bu basilin bir kısmı insanlara, bir kısmı mevaşiye (bakariyelere) diğer bir kısmı da kuşlara musallat olan vasi bir mikrop ailesine mensup olduğunu ispat eyledi. Bu mikropların insanlara musallat olanından madasunun zararsız oldukları ve en tehlikelisinin insan veremine

ait basil olduğu da keza çok geçmeden anlaşıldı. Fakat bakariyelere ait verem basili veremli bir ineğin sütü ile milyonlarca miktarda bir çocugun midesine geçerek çocukta verem tevlid edemezmi? meselesi hayati bir ehemmiyeti haizdi. Ve 1901 de Koh Londra verem kongrasındaki beyanatında insan vereminin mevasiye geçemediğini ve bakriyelerdeki verem insanlara sarı olmadığını ve hiç olmazsa bu sirayetin çok nadir olacağını söyledi.

Bu kongraya riyaset eden Lord Lister, müsyö Koh'un insan vereminin mevasiye geçmeyeceği hakkındaki nazariyelerinin kuvvetli delillere istinad etmekle beraber, mevasi vereminin insan vücudunda inkişaf etmeyeceği hususunun daha az kat'i dela ile iptina eylediğini söyledi. Bilâhare hadisatta Lord Listerin haklı olduğunu ispat etti. Zira halen kabul edilmiştir ki: hayvanatı bakriye veremi bir çok süt çocuklarının ölümüne bais olmaktadır. Ve veremli bir ineğin sütü uzviyeti beşeriye için daima tehlikelidir.

Kohun keşfiyatından ve bu keşfi takip eden vaki tedabirin tatbikinden evvel veremden mütevellit vefiyatın yüzde nisbeti azalmağa başlamıştı. Acaba basil bir çok nesiller, az mukvim vücutları tahrip ettikten sonra kuvvei tahribiyesini gaipmi etmişti? Bu ihtimali kabul etmek icap ediyor. Aynı zamanda daha sıhhi bir hayat geçirilmesi, gıdanın iyileşmesi, mesai

saatlerinin azlığı, asrı şaraiti sıhhiye gibi avamelin de insanları sirayet tehlikesine karşı daha ziyade mukavim bir hale getirdiğini söylemek kabildir. Keza açık hava ve güneşin bu hususta sade sağlam için değil hastalar için de çok fâideli olduğu her tarafta anlaşıldı. Bir İngiliz köy hekimi Georges Bodington 1840 senesinde neşreylediği bir eserde veremlileri güya tazé havanın fena tesiratından korumak için kapalı odalarda bulundurmamak itiyadını protesto ediyordu. Bu zatın tesis eylediği ve hastalarına açık hava tedavisini tatbik ettiği sanatoryom o kadar acı tenkitlere maruz kaldı ki: doktor nihayet sanatoriumu mecanin hastanesi haline kalbetmeğe mecbur oldu. Bereket versin bu doktorun seleflerinin daha iyi talileri vardı. Almanya da Brehmer bir çok kimseleri şimdiye kadar gayri kabili tedavi edilen bu hastalığın açık havada istirahatle hakikaten kabili tedavi olduğunu ikna eyledi ve onun taraftarları bilhassa Amerikada doktor Trudeau bu noktai nazarı isabetini teyit eyledi.

Akciğer vereminin tedavisi hususundaki tarakkıyat, ciğerleri dinleme ile muayenesi usulünü tatbik eden misma' aletini icat eyleyen Leanec'in (1826 da vefat eylemiştir) seriri mesaisini zikretmeden takip edilemez.

Bir Norveçli, doktor Andvord 1890 tarihine doğru verem kâhil yaşta kendisini göstermekle beraber ekseri-

yetle çocuklukta başladığı fikrini iletir. Behring ise aynı fikri bu gün meşhur bir kelâm haline gelen şu sözle ifade eyledi. « Verem, çocuğun beşikte uyutulduğu şarkının nihayetidir. »

Bilahare yapılan müşahedeler bu nazariyenin doğruluğunu ispat etmiştir. Baza ahvalde hastalık bilhassa şahsı ilk senelerini şeraiti hayatiyesi iptidai olan ve veremin meçhul bulunduğu yerlerde geçirdiği takdirde, kâhil yaşta başlar; Fakat memaliki medeniye şehirlerinin ekserisinde verem tohumunu uzviyete kâhil yaştan evvel nüfus eder.

Von Pirquet'ye medyun olduğumuz tüberkülin ile cilt tammülû tatbikatı göstermiştir ki hastaların ekserisi hastalığı çocukluk esnasında almışlardır. Fakat büyük Britanyada olduğu gibi vereme musap on kişiden ancak bir kişi ölmektedir ki bundan şunu istinâç edebiliyoruz ki bu hastalıktan her ölen şahsa mukabil bir çokta mukavemet edenler ve şifa bulanlar mevcuttur.

Verem hakkındaki telekkilerimizde vaki olan fevkalâde tehavvülâtı doktor Ward şu suretle hulâsa etmiştir:

19 uncu asırda: meş'um menşeli bir hastalık, eğer şifa olursa teşhisi tedvil edilmek lâzımdır.

20 inci asrın bîdayetinde: tetkikata nazaran gayet münteşir, daima tehlikeli ve âraz görüldüğü anda meş'um addedilen bir hastalık.

1910 dan zamanımıza kadar: Nüfusun ekser mukavemetli kısmında normal şekilde şifa bulan ve fakat az mukavemetli bir akalliyette tehlikeli ve çok münteşir bir hastalık.

Acaba veremden mütevellit vefiyat neden azaldı? Şüphesiz lıfzassıhha terrekkiyatı bu hastalığın tahribatını azaltmaya müessir olmuştur. Bu hastalığa tesir eden sair iyi avamil meyanında şunları zikretmelidir.

1 -- Hastalığın ta menbandan itibaren intişarına mani olan tedabir: Süt satışının kontrolü, veremli ailelerdeki çocukların daha iyi bir muhite nakledilmek suretile himayesi, sirayet tehlikelerini azaltmak için sarı devrede bulunan veremlilerin şahsî tedbirlere alıştırılması

2 -- Hasta, veremin daha ilk safhasında bulunduğu sırada hastalığın teşhisi ve tedavii, vaktile hastalık ekseriya, ancak hasta son devreye geldiği zaman teşhis ediliyordu.

3 -- Veremliyi şifayap etmek için hafta veya ay değil seneler lazım geldiğinin halka anlatılmış olması. Verem hastalığından şifayap olanlar ölenlerden dıha fazladır. Fakat bunun için senelerce ihtimam ve fedakârlık yapmak lazımdır.

4 -- Sade bir tedavi merkezi değil, aynı zamanda hastalara lıfzassıhha kaidelerine göre yaşamağı öğreten bir mektep mahiyetindeki sanatoriumların ihdası. Bu sanatoriumlar hastalara evlerine döndükten sonra

da açık hava ve istirahatın fevaidini aileleri efradına öğretmeği temin etmektedir.

5 — Tedavii cerrahi : Mesela safra (Pneumothorax) ve kafes sadrının bir kaç kaburga kemiğinin çıkarılması suretile basıklık peyda etmesi.

Evsafi henöz کافی derecede takdir edilmeyen sair mücesiratta verem ve fiyatını tenkis eylemiş ve hastalık bu mazbut mudafaa karşısında ehemmiyetini gaip eylemiştir.

İstikbalde veremden tevekki hususunda hakiki bir inkilap yapacak olan şey ihtimal Calmet tarafından derpiş edilen usuldur. Bu usul, bulaşık muhitlerde doğan süt çocuklarına (Virus) u zailleyen canlı basil yani B. C. G. aşısı yapmaktır.

Makalemizi bitirirken veremden korkmak meselesi ve bunun avakibi

hakkında da bir kaç kelime söyleyelim. Bir ailede sırayet devresinde bir veremli bulunması pek müşkül meseleler tevlit eder. Bu meseleleri hal için na mütenahi sabır ve itina lâzımdır ; Bütün hususî ahval ve vaziyetler nazarı dikkate alınmak icap eder. İlk tevkif muamelesi yapan bir polis memuru ruhunu taşıyan cezri tedabir taraftarları veremin, veremliye bir mücrim gibi muamele etmekle izale edilebileceğine kanidirler. Bu gibiler (John Wesby) ni model ittihaz eylemelidirler. Dar ağacına götürülen bir mücrim karşısında bu zat şöyle bağırmaştı : « Bu adamın yerinde bende olabilirdim. Çok şükür ki değilim. »

Bilhassa unutmayımızki günün birinde sizin veya benim de sırayetli bir veremli olmamız ihtimali vardır.

Salıhahmer cemiyetleri İttihadi kâibi umumiliği tarafından gönderilmiştir
Dilimize çeviren : Celâl

Salibiahmer söyleyor

VICOMTE BONABES DE ROUGE

Salibiahmer Cemiyetleri İttihadı katibi Umumiligi
Umumi işler kalemi müdürü

18 Teşrinisani'den 22 Teşrinisani tarihine kadar Barselonda (Barcelon) beynelmilel radyodifüzyon (radiodiffusion) « radyo ile neşir ve tamim » ittihadı kongresi toplanmıştır. Salibiahmer Cemiyetleri ittihadile beynelmilel Salibiahmer komitesi kongrada Kont Bonabes dö Rujie (Comte Bonabes Rougë) tarafından temsil edilmekte idi. İspanya Salibiahmer Cemiyeti Merkezi umumisi de azasından kont Del Kampo dö Alanje (Del Campo de Alangë) yi tayin eylemişti.

Müsyö Rujie tarafından kongraya verilen şayarı dikkat raporu berveçhi zir derceciyoruz. Bu rapor, Salibiahmeri ve radyo ile neşir ve tamim meseleleriyle alakadar hususâtı tezekkür eyleyen takarrup komisyonunun hüsnu kabulüne nazhar olmuştur.

Komisyon, milli Salibiahmer cemiyetlerine, afât vukuundaki faaliyetlerini icraya imkân verecek her nevi teshilatın temin edilmesi fikrinde olduğu gibi hatta komisyon, propaganda mesaisinin tevsii için bu teshilatın Salibiahmerlerin aklâde programlarına kadar teşmilini de ittihat meclisine tavsiye eylemektedir.

Cemiyeti Akvam mümessili de komisyona Beynelmilel imdat ittihadının vaziyeti hazırasını izah eylemiştir. Bu ittihadın icra vasıtaları bizzat Salibiahmer cemiyetleri olduğu için millî Salibiahmerlerin imtiyazatından da istifade edecek ve Beynelmilel imdat ittihadı faaliyete geçtiği zamanda kendisine aynı vechile hususî teshilat gösterilecektir.

Radyo ile neşir ve tamim ittihadı meclisine takrip komisyonu tarafından tevdi ve ittihat tarafından kabul edilen vesayaya ait metin uşağıya aynen münderiçtir.

Millî Salibiahmer cemiyetleri radyo ile neşir ve tamim usulünün, pek mütenevvi' vazifelerinin ifası için zaruri olan manevi yardım ve maddi muaveneti temin hususunda kıymetli bir vasıta olduğunu takdir ederler, zira Salibiahmer cemiyetleri devamlı ve muhtelif eşkâlde propağandalarla kendilerine karşı muhabbet uyandırmak ve tevlit eyledikleri şevk ve heyecan temadi ettirmek mecburiyetindedirler.

Gerek umumî propağanda, terbiye-

vi konfirans ve gerek halkın yardımını talep işleri olsun her şeyden evvel Salibiahmerin mümkün olduğu kadar fazla kimselere hitap edebilmesi ve bazı müsta'cel ahvalde bu hitabını gayet süratle yapabilmesi lâzımdır. Bu şart dahilinde Salibiahmerler radyo ile neşir ve tamim usulüne müracaattan müstağni olmazlar.

1923 Şubatından itibaren Salibiahmer cemiyetleri kâtibi umumiliği Parisin büyük mürsile merkezlerinden radyo ile bir seri musahabeler tertip eylemişti. İttihad n milli cemiyetleri temsil eden müdürleri 1924 ve 1928 senelerindeki içtimaları esasında milli cemiyetlere radyo konferanslarını en müessir bir propaganda vasıtası olmak üzere tavsiye eylediler.

Bu tavsiyeleri müteakip milli Salibiahmer cemiyetleri bir çok ahvalde radyo ile neşir ve tamim usulüne müracaat eylediler.

İşte bu suretledir ki, Arjantin Salibiahmeri, âza kaydı mesaisinde, Belçika, Fenlandiya, İsveç, Çekoslovak Salibiahmerleri sıhhi konferanslarda, Danimarka Salibiahmeri umumi propandalarda, Norveç ve Belçika Salibiahmerleri açık denizlerde müşaverei tbbiyede telsiz telgraftan istifade eylediler.

İttihat kâtibi umumiliğinde mevcut malûmata bakılırsa milli Salibiahmer cemiyetleriyle radyo teşkilâtı arasında bilhassa Avrupada muayyen ve vazih bir anlaşma mevcut değildir.

Bazı memleketlerde radyo teşkilâtı kendiliklerinden Salibiahmer haberlerini nakil ve neşretmeği kabul ve mürsile merkezlerinden bu hususta istifade edilmesi hususunda teşhilât göstermişlerdir.

Fakat bu hususta bazı memleketlerde daha kat'i bir teşriki mesaiye lüzum vardır, ve bunun içindir ki bu teşriki mesainin eşkalini tayin edecek teşebbüsler başlamış bulunmaktadır.

Lehistanda halen Salibiahmere ait tebligat radyo ile meccanen keşide edilmekle beraber Salibiahmer ile Leh radyosu arasında akdedilecek hususi bir mukavelenin esasları da tetkik edilmektedir.

Prag radyosu her hafta sıhhiye nazaretinin ve Mazarik (Masaryk) enstitüsünün himayesi altında halkın terbiyesi için terbiyevi konferanslar vermekte ve bu münasebetle Salibiahmere de müracaat etmektedir. Bu suretle Salibiahmer geçen sene radyo ile sekiz müsahabe tertip etmiş ve on beş hitabe neşir ve tamim etmiştir. Salibiahmerin Prag radyo idaresinde bir mümessili bulunduğunu da ayrıca ilâve edelim.

Radyonun Salibiahmer için umumi surette istimali en ziyade Cemahiri Müttehidei Amerikadır. Aldığımız malûmata nazaran hali hazırda radyo postalarile Salibiahmer arasında sistematik bir teşriki mesaiyi müemmen resmi bir itilâf mevcut olan yegâne memleket Amerikadır.

Bu işin Amerikadaki vüsatini anlamak için şunu söyleyelim ki, Cenabı Müttelidede radyo ile neşir ve ta'mim şirketi, neşriyatı sayesinde on iki milyon postaya ve elli milyondan fazla insana hitap eylemektedir. Ve bir çok ahvalde nüfusun bir kısmile memleketin diğer kısmı arasında yevmi temasin yegâne vasıtası telsiz telgraftur.

Akrikada radyo postalarile gerek âza kaydı ve gerek afet vukuunda millete hitap hususlarında hukuku mülkiyeti haiz haberler isal eylemek imtiyazı münhasıran Reisi Cümhur ile Salibiahmere aittir.

Bu radyo haberlerine daima « Salibiahmer söyleyor » diye başlanmaktadır ve Salibiahmerin nüfuz manevisi o derecede kuvvetlidir ki bu ihpar cümleri samilerin nazarı dikkatların celbe kâfi geliyor. Denebilir ki Salibiahmer bu milletin yevmi hayatında mühim bir âmîl te'sirini haizdir.

Amerika Salibiahmerinden aldığımız malûmata nazaran sade radyo ilân şirketleri değil mürsile merkezleri teşkilâtı da yevmi programlarında Salibiahmer tebligatına meccanen yer ayırmakta ve hatta kendilerine Salibiahmer haberleri verilmesini rica eylemekte ve millî Salibiahmerin hizmetinde bulunmağa pek haşeşker görünmektedirler.

Radyo ile neşir ve ta'mim usulü denebilir ki Amerika Salibiahmerine halen beş milyona balığ olan yüksek

âza adedini te'min etmiştir. Millî Salibiahmer cemiyetleri ittilahı kâtibi umumiliğinde toplanan bir konferans esnasında bir Amerika murahhası (Misisipi) feyezantları sırasında Amerika Salibiahmerinin üç hafta zarfında on yedi milyon dolar cemedebilmesinin radyo ve matbuat ile neşriyat sayesinde mümkün olduğunu söylemiştir.

Norveçte de Salibiahmer, mürsile merkezlerinden meccanen istifade etmekle beraber radyo şirketleri Salibiahmerden konferanslar vermesini talep eylemektedir.

İttihat kâtibi umumiliğine gelen mektuplar, millî Salibiahmer cemiyetlerinin radyoya karşı gösterdikleri alâkayı isbat eylemekte ve zikrettiğimiz bir kaç misal Salibiahmerlerin her memlekette tabii denecek derecede radyo istasyonlarile tesisi münasebat eylediklerini göstermektedirler.

Bu husustaki bazı teşebbüsât henüz layik olduğu teşviki görmemiş olabilir. Fakat daha şimdiden bütün memleketlerde başhyan dağınk gayretleri, bir birine yaklaştırmak, tevcih eylemek, radiyo ile neşir ve tamim usulünün Salibiahmer tarafından tabiki imkânı takviye için daha iyi teşriki mesai çareleri aramak mümkün görünüyor.

Bir memlekette radyo istasyonlarile millî Salibiahmer Cemiyeti arasında sıkı bir teşriki mesai, alâkadaranın menafini mucip bir şekilde kabili husuldur. Salibiahmer, telsiz

telgraftan, terbiyevi konferanslarını neşir ve tamim ve propoganda için kıymettar bir istifade temin etmekle beraber telsiz teşkilâtı de gerek resmi ve gerek hususi olsun bu sayede daha büyük alâka ve muahabbet celledecekler ve manevi tesirleri daha ziyade teyit eyleyeceklerdir

Telsiz telgraf istasyonları bilhassa büyük afetler vukuunda imdat tertibatının ittihazında birinci derecede bir rol oynarlar.

Burada derhatir ettirelim ki Zagrep radyosu müdürü umumisi doktor Stern, radyo teşkilâtının afetler vukuunda ilk imdat hidematının en zaruri bir uzvu olarak kullanılması ve bunların lazım gelen malzeme ve parayı derhal temin için mevcut insanıyet perver müessesat ile teşriki mesai eylemeleri luzumu hakkında bir teklifte bulunmuştu. Teklifini misallere istinat ettiren Dr. Stern pak şiddetli olan 1928 — 1929 senesi kışında Zagrep radyosu ile bir akşam samilerine bir kısım halkın hali sefaletini izah eylemiş ve bu hitabı müteakıp bir kaç gün zarfında 21,247 dinar para toplanarak bu para ve Salibiahmerin yardımı ile günde 1,500 kişilik yemek tevzi imkânı hasıl olmuştur.

Cemahiri Muttehidi Amerika «National Brood casting company» müdürü müsyü Arnolt Frank, sekizinci Amerika Salibiahmer mukavelenamesi münasibetile geçen Eylül ayında Vaşigtonda irat eylediği nutukta, radyonun halk ile irtibat tesisi için eyi ve-

asri bir alet ve umumî afetler vukuunda bütün bir memleketi harekete getirmek için en seri ve müessir bir vasıta olduğunu söyleyordu.

Bürün bu izahattan anlaşılıyorki radyo istasyonları mütaacel ahvalde ve seri mua enetleri tesilde kullanılabacak en eyi bir teşkilâttır.

Fakat müstacel ahvalde radyo teşkilâtından hidematı umumiye misillu istifade edilmesi için meselenin arız ve anık tetkiki icabeder. Bu tetkikatta da bu teşkilâtın Salibiahmerle milli sahada olduğu kadar beynelmilel sahada da teşriki mesai keyfiyetini nazarı dikkate almak lâzımdır.

Bu teşriki mesaiyi kolaylaştıracağum zanneylediğimiz bazı fikirleri şimdiden serdetmemize müsadenizi rica ederim.

Bu hususta en ziyade masharı müsaade olan milli cemiyetlere verilen imtiyazatın Salibiahmerlerin kâffesine bahş edilmesi ve bunu Beynelmilel sahaya da teşmili şayanı temennidir.

Bu imtiyazat bilhassa şunlardır :

a) Milli Salibiahmer cemiyetlerine, alelâde programının kadrosu dahilinde muntazam fasılalarla menafii umumiyeeye ait tebligat ile propoganda veya halkın terbiyesine ait bir musahabeler neşir için gösterilen suhulet.

b) Äza kaydı faaliyeti veya halka hitap anlarında mahdut bir müddet için Salibiahmere radyo ile kuvvetli bir propoganda yapmak imkânının temini.

c) Salibiahmere ait neşriyat için Salibiahmerden ücret alınmaması veya müsaadeli bir tarife tatbiki.

d) müstacel ahvalde ve bilhassa umumi âfetler vukuunda Salibiahmere ait neşriyatın sairlerine tekaddüm ettirilmesi.

Salibiahmer cemiyetleri ittihadının, radiyo neşir ve tamim ittihadına arz etmek istediği noktalar bunlardır. İttihat, bu temenniyatının husulünü beynelmilel Salibiahmerler ittihadının göstereceği alâkaya merbut olduğunu bilir. Radiyo ile neşir ve tamim teşkilâtı ve milli Salibiahmer cemiyetleri arasında mütakabil münasebat tesisinden dolayı Salibiahmer ittihadına medyunu şükran kalacak ve bu münasebat kıymetini iztirabatı beşeriyenin tahfifine vakfı mesai edenlerin ehemmiyetle takdir edeceği bir teşriki mesainin esaslarını teşkil edecektir.

Paris 5 Teşrinisani 1020

Âfet vukuunda radiyo ile neşir ve tamim

Radiyo ile neşir ve tamim ittihadı meclisi tarafından kabul edilen karar

Barselon içtimaları 20 / 22 / Teşrinisani 1920

Meclis,

Takrip komisyonunun tavsiyesi üzerine ve ittihat kâtibi umumiliği ile Salibiahmer Murahhasları tarafından komisyona tevdi edilen raporlara ve Cemiyeti Akvam kâtibi umumiliği mümessilinin beyanatına istinaden

Salibiahmerin dünyada işgal eylediği hususi vaziyeti ve onun umumi âfetler vukuundaki vazifesinin ehemmi-

yetini, Cemiyeti Akvam misakının 25 inci maddesile Salibiahmer için ihdas edilen hususi mevkii ve mesai müstakbelesi itibarile Beynelmîlel imdat ittihadını nizamnamei esasisinde kendisine hasredilen mümtaz vazifeyi,

Diğer cihetten âfetler vukuunda Salibiahmerin ve Beynelmîlel imdat ittihadının faaliyetlerini müessir surette gösterebilmeleri için kendi namına olduğu kadar Beynelmîlel imdat ittihadı namına da hareket eden Salibiahmere ve bizzat işbu ittihada radiyo neşir ve tamim sahasında bazı hususi teshilât ibrazı lâzımgeldiğini nazarı dikkata alarak ;

Radiyo ile neşir ve tamim teşkilâtı milliyesine ; devlet idarelerine, milli Salibiahmer cemiyetleri ve Beynelmîlel imdat ittihadiyle birlikte icabatı ahvalda nazarı dikkata almak suretile zirdeki prensiplerden mülhem olmak üzere bazı itilâflar akdi hususunu tetkik eylemelerini tavsiye eyler.

Bu prensipler şunlardır :

a) Milli Salibiahmer cemiyetleriyle Beynelmîlel imdat heyetine alelade program kadrosu dahilinde vakit, vakit veya propagandanın icap eylediği zamanlarda umumi alâkadar edecek kısa neşriyatta bulunabilmek için mümkün olan teshilâtın ibrazı ;

b) Müstacel ahvalde ve bilhassa umumi âfetler vukuunda Salibiahmere ve Beynelmîlel imdat ittihadına neşriyat için kat'i bir hakkı takaddüm verilmesi.

Yeni bir zehir

KOKTEY

Koktey içmek i'tiyadı unumüşediğini işliyorum, bir muhatabım de bana « bu i'tiyat, refahı yerinde olan sınıfta sade erkeklerde değil kadınlarda ve bilhassa gençlerde mevcuttur » dedi.

Bu hususta malûmat edindim. Hadise vakidir. Kuvvetli Likörlerle vakıfane bir surette yapılmış içkiler içmek i'tiyadı bütün kibar muhitlerde, barlarda tosadûf edilen sefihlerden tutunuzda dudaklarında bir sigara tutan genç kızlarımıza kadar sirayet etmiştir.

Harpten evvel, koktey ile tesemmüm keyfiyetine ancak ecnebilerde tesadûf ediliyordu; bu gün bu içkiler her yerde yapılabilir, ve bu muhtelif alkollâr, size eyi bir terbiye ve tahsil görmüş bir genç kızın nazik ellerile takdim edilir, Bu genç kız bundan bir fenalık his etmeksizin, menşei Amerika olan bu hain içkiyi size hazırlayup vermekten memnun ve hatta müftehirdir.

Ahiren intişar eden resmi bir tebliğde bir doktorun bu mevzua dair yazdıklarını okuyunuz : Genç erkeklerle genç kadınlarda ve hatta yaşlı bir çok kimselerde müzmin tesemmü-

mü küvli vakalarına tesadûf ettiğinden kokteylerin terkibi hakkında vazılı malûmat elde etmek istedim. Hastalarım bana bu hususta en müfit vesai ki vermek lutfunda bulundular ve koktey ihzarı sanatına dair daha mufassal yazılar getirdiler. İlmî bir kıymeti olmayan bu vesai ki burada zikretmek istemem; yalnız şunu söylemek isterim ki kibar ayyaaşlar aleminin en mühim eserlerinden birisi muhtelif yüzlerce koktey hakkında reçeteleri ihtiva etmektedir. Koktey içenlerin bel'edecekleri alkol ve tokziklerin mukdarını öğrenmek için barlarda en çok aranılan ve ya evlerde en çok yapılan başlıca kokteylerin terkibini tetkik etmenin faydalı olacağını düşündüm. Tetkikatım neticesinde bilhassa takdir edilen kokteylerin şunlar olduğunu öğrendim : Gincocktail, Manhattan, Champagne cocktail, Bronx dry, Side car, Gin fizz, Whisky flip, Egg nogg, Rose, Knockout.

Bu tadadın az ilmi görünmesine rağmen bunları zikir etmeğliğimin mazur görüleceğini tahmin ederim. Zira çok dafa sabahleyin aç karına gün ortasında, akşam yemeginden evvel ve akşam yemeginden sonra bir

çok çeşit koktey için yaşların ne miktarda Şarap, Viski ve alkol içtikleri bu suretle anlaşılmaktadır. Vaktile bir genç erkek ve ya bir genç kadın müstehi olarak viski ve ya em içmezdi. Barlara devam eden kimselerin içki nafakaları da daima bir tek koktey değil bir çok kokteylerdir. İçmek arzusunu muhafaza için de her koktey arasında badem, zeytun, kızarmış patetes, tuzlu peksimet ve taze kavrulmuş kahve yemektedir. Bar sahipleri sarfiyatı a tırmakta adeta ibrazı sanat eylemektedirler.

Bu tesemmüm'lerden mütevellit sıhhi ihtilâlat pek çoktur, müzmin alkolizmde görülen ihtilâlatı size kolayca sayabilirim. Bu ihtilâlatın hususiyeti şudur ki : bunlar ekseriyetle genç kimselerde ve vaktile bu nevi tesemmümtan masum zan edilen sınıflarda görünürler.

İştihatsızlık iperkloridri « Hyperchlorhydric », teşennüci harekât, İhtikam kebed ve bağırsak iltihapları gibi ihtilâlatı hazmiyeye bilhassa pek ziyade tesadüf olunur.

Hastalarımın bir çoğunda daimi « Tachycardie », dicret ihtisasatı bayılmalar gördüm. Zaten hastalar da bu hallerin kendilerine akşamlayın bir kaç koktey içtikleri zaman geceleri geldiğini söylemektedirler.

Uykusuzluk, kâbuslu uykular, asthénie, zihni mesaiye karşı tákatsızlık gibi asabi ihtilâlat da birinci derecede

vakidir. Tesemmüm medit olduğu zaman hastalar devamlı bir farti tehey-yüc göstermekte, dikkatlerini tesbitte müşkülât, seciyelerinde tebeddül ve hadit aksülameller his eylemektedir. Bu sebeple ailelerde daima acı münakaşavukua gelmekte ve bunlar ayrılık ve ya talaka müncer olmaktadırlar. Bir çok hastalarımın, seciyelerinin tebeddülü sebebiyle mesleklerine devam edemediklerini ve işlerinden koğulduklarını gördüm.

Şunu da ilâve edeceğim ki, kanaatıma, vahim otomobil kazaları koktey ile psikomotris « Psychomotrice » aksülamellerinin intizamı bozulan alkolik şoförler tarafından vukua getirilmektedir.

Burada durulum ve teessüfle kayıt edelim ki alkolizm amele muhitinde az olmakla beraber şimdi tehlikeli bir surette yüksek sınıfta kendini göstermektedir.

Ekseriyetle çalışkan ve tahsil görmüş bir çok genç kimselerin zarif olduğu kadar tehlikeli olan bir tesemmüm ile fikri istikballerini maliv eylediklerini görmek çok acı değildir ?

İhtimâl ki tehlike henüz his edilmemiştir. O halde onu tanıtmak ve muhtelif bir çok zehirleri içmek zevkini kendilerine veren modaya uymak gayretinin bedeni ve dimağı avakibini bu gençlerin kulaklarına bağlamak lâzımdır.

İsviçre Salibahmer Mecmuasından
Dilimize çeviren

Celâl

HİLÂLİAHMER HABERLERİ

Bayram münasebetile Hilâliahmer mecmuası bütün okuyucularını kutlular

1930 Hilâliahmer Meclisi Ummisi

1900 Hilâliahmer Meclisi Umumisi-nin 20 Nisan 1930 pazar günü Anka-rada içtimaa davet olunması Merkezi umumice kararlaştırılmış ve Meclisi Umumiye intihap edilecek murahhas-ların isimlerini bildirmek üzere bilu-mum Hilâliahmer Merkezlerine tebli-gatta bulunmuştur.

Hilâliahmer Vilâyet Meclisi Umumileri

15 Şubat 1930 tarihinden itibaren her vilâyet Hilâliahmer Merkezinin senelik Meclisi Umumileri toplamaya başlamıştır. Meclisi Umumilerde it-tihaz olunan mukarrerat ile yeni sene için yapılan intihabat netayici peyder-pey Merkezi Umumiye bildirilmektedir. Yeni sene için intihap olunan Vilâyet Merkez ve İdare Heyetini teşkil eden zevatın isimlerini aşağıda kısmi mah-susunda yazıyoruz.

Kaza Şubeleri yeni sene intihabatı

15 Kânunusaniden itibaren her ta-rafta toplanan Kaza Hilâliahmer şube-leri Meclisi Umumilerince yeni sene için yapılan intihap neticelerini aşağı-da isimlerini yazdığımız şubeler Mer-

kezi Umumiye bildirmişler ve İntihaplar Merkezi umumice tasdik edilip mahal-lerine tebliğ olunmuştur. Kaza Hilâli-ahmer Şubelerinin yeni sene heyetle-rini tebrik ve hayırlı mesailerinde tam bir muvaffakiyete mazhar olmalarını temenni ederiz.

Hiâliahmerin yeni yardımları

Kayseri seylabı için 7000 lira

Kayseri Vilâyeti köylerinde husule gelen seylâptan hasıl olan zarar ve ihtiyaç derecelerini tesbit için Merkezi Umumice seylâp yerine izam olunan Hilâliahmer müfettişlerinden Ali Rıza Beyden alınan raporlar üzerine Bün-yan, İncesu ve Develi kazalarına ait köylerde işeye muhtaç bulunmalarını üçer ay müddetle işelerinin teminine ve seylâptan yıkılan evlerin inşasına yardım olmak üzere ev başına elli ve kısmen yıkılanların tamirine de yar-dım olmak üzere ev başına yirmibe-şer lira miktarında yardım edilmesine Merkezi Umumi Heyeti İdaresince ka-rar verilmiş ve bu maksatla Kayseriye iki defada ceman 7.000 lira gönderil-miştir.

Kaza şubeleri 1930 bütçeleri

Kaza Hilâliahmer şubelerince tan-
zım olunan 1930 senesi bütçeleri Pey-
derpey Merkezi Umumiye gelmektedir.
Şimdiye kadar bütçeleri tasdik edilen
şubelerin isimlerini ve bütçeler yekû-
nunu aşağıda mahalli mahsusunda
gösterilmiştir.

Acıklı bir ölüm

On sededen fazla bir zamandan be-
ri Cemiyetimizin Eskişehir merkezi
reisliğinde bulunan Bahattin bey 18
Şubat 1930 tarihinde vefat etmiştir.
Bütün mesajisini Hilâliahmerin feyzü
kudretinin tezyidine hasrederek hayatı
müddetince cemiyete çok kıymetli hiz-
metleri sepkeden merhumun hazin
ölümü Hilâliahmer cemiyeti için bü-
yük bir ziyadır. Merkezi Umumi tara-
fından mumaileyhin ailesine bir tel-
graf çekilerek beyanı taziyette bulunul-
muştur. Mecmuamız namına dahi mer-
humun kederdide ailesine ve Eskişe-
hir Hilâliahmer merkezi heyetine ta-
ziyetlerimizi beyan ederiz,

Merhumun cenaze merasimine Es-
kişehir Hilâliahmer merkezi umumi
ambarı bilumum memurin ve müstah-
dimini iştirak eylemişler ve tabutunu
Hilâliahmer bayrağıla örtülmüştür.

..

İki seneden beri Hilâliahmer cem-
yetinin Kuş adası şubesi reisliğinde

bulunarak Kuş adasında Hilâliahmer
teşkilâtını ihya suretile Hilâliahmere
çok kıymetli hizmetleri sepkeden Ha-
san Beyin 15 Kanunusani 1930 tari-
hinde feci bir otomobil kazası netice-

sinde vefat eylediğini teessürle mut-
tali olduk merhumun keder gören ai-
lesine ve Kuş adası şubemiz heyetine
samimi taziyetlerimizi beyan ederiz.

Amerika Saelibiahmerinin cemilesi

Amerika Salibiahmeri sergi salo-
nunda muhtelif milletlerin milli ve
Salibiahmer bayraklarını teşhir için bir
kısım ayrılarak buraya talik olunmak
üzere Hilâliahmer Cemiyetinden bayrak
istenmiş ve Cemiyet Merkezi Umumi-
sınca Türk ve Hilâliahmer bayrakları
gönderilmiştir. Son defa Amerika Sali-

biahmerinden Hilâliahmer Merkezi Umumisine, bayraklarımız asılmış olduğu halde alınan bir fotoğraf ve bayrakların çok enzip bir manzara arz etmekte olduğuna dair de bir mektup

gönderilmiştir. Bu fotoğrafı dercediyoruz. Gösterilen bu alâkadarlığa karşı Cemiyet Merkezi Umumisi tarafından Amerika Salibiahmerine bir teşekkür mektubu gönderilmiştir.

Rozet günü

Geçen Şeker Bayramının İlk günü Hilâliahmerin « Rozet günü » idi. Bütün Vilâyet, kaza, nahiye ve köylerde olmak üzere Türkiyenin her tarafında Hilâliahmer Merkez ve Şubeleri tarafından rozet tevzi olunmuştur. Çok zarif olan Hilâliahmer rozetlerini yakalarına talik için her vatandaş samimi

bir alâka göstermiştir. Rozet gününde temin edilen hasılat yekünü henüz malum olmamakla beraber geçen senelere kıyasen bunun mühim bir yekûna bağı olduğu tahmin olunabilir. Hilâliahmer rozetlerini yakalarına talik suretiyle Cemiyete karşı ibzali mürüvvet ve hamiyet eyleyen muhterem vatandaş kardeşlerimize arzi teşekkür ederiz.

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER CEMİYETİ

İzmir Merkezine mensup « iki çeşmelik » Dispanserinin

1930 SENESİ 2 *inci* KÂNUN AYINA MAHSUS SİHHİ

İSTATİSTİK CETVELİ

Sıra №	Hastalığın ismi	Çocuk	Kadın	Erkek	Yekûn
1	Mide hastalıkları	8	22	10	40
2	Akciğer	62	38	22	122
3	Kalp	0	17	13	30
4	İdrar yolu	2	15	9	26
5	Sinir	0	42	9	51
6	Bağırsak	13	7	6	26
7	Cilt	21	19	12	52
8	Göz	8	6	6	20
9	Kulak, buğaz	36	48	35	119
10	Bağırsak kurtları	4	3	1	8
11	Sıtma	42	46	34	122
12	Grip	49	72	100	221
13	Zatürree	20	16	10	46
14	Zatülcemb	1	22	7	30
15	Akciğer Veremi	0	17	13	30
16	Sair âza veremi	3	1	6	10
17	Romatizma	0	38	12	50
18	Belsoğukluğu	1	6	2	9
19	Kadın hastalıkları	0	32	0	32
20	Harici hastalıklar	21	42	39	102
21	Sair hastalıklar	18	59	46	123
22	Difteri	1	0	0	1
Yekûn :		310	568	392	1270

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER CEMİYETİ
İzmir Merkezine Mensup 'Karşıyaka' Dispanserinin
1930 SENESİ 2^{inci} KANUN AYINA MAHSUS SIHHİ İSTATİSTİK
CETVELİ :

Sıra No	Hastalığın İsmi	Çocuk	Kadın	Erkek	Yekûn
1	Mide hastalıkları	0	16	2	17
2	Akciyer	1	8	11	20
3	Kalp	0	18	20	38
4	İdraryolu	0	4	2	6
5	Sinir	0	6	3	9
6	Göz	15	1	2	18
7	Kulak, buğaz, burun	4	2	1	7
8	Sıtma	246	337	132	715
9	Bağırsak	33	20	20	73
10	Bağırsak kurtları	17	0	0	17
11	Zatürree	4	1	1	6
12	Zatülcemp	0	1	3	4
13	Romatizma	0	4	8	12
14	Akciyer veremi	0	3	2	5
15	Sair aza veremi	0	0	0	0
16	Firengi	0	0	0	0
17	Belsouklugu	0	0	0	0
18	Kadın hastalıkları	0	19	0	19
19	Harici hastalıklar	16	7	26	49
20	Sair hastalıklar	6	9	20	35
Yekûn		342	455	253	1050

Hilaliahmer Hastabakıcı Mektebi 1930 mezunları

Kaza Hilâliahmer Şubeleri Heyetlerinin 1930 senesi intihabatı

Ceyhan

Dr. İhsan Bey Hükümet tabibi reis, Kırmızıade Abdülhakim bey kâtip, Ellialtı zade Halil bey veznedar, Dr. Fatin bey hastane tabibi âza, Eczacı Ali Rıza bey Mahir bey ve Mülayımzade Ziya bey eczacı âza.

Kilis

Fahir bey gümrük müdürü reis, Mustafa Kâmil bey muallim kâtip, Fehmi bey nüfus kâtibi veznedar, Talât bey müddei umumî âza, Nazmi bey gümrük kâtibi, Hüseyin bey, Nedim bey, Hamit bey âza.

Osmaneli

Hulusi bey maarif müdürü reis Lutfiye hanım muallim kâtip, Hamdi bey veznedar, Melâhet hanım Osman bey, Osman bey Tahrirat kâtibi, Salih bey sıhhiye memuru, Hacı Mehmet efendi Selçuk köyünden âza.

Yenişehir

Dr. Ahmet bey reis, İnegöllü Hüseyin efendi kâtip, Gökğözzade Mehmet efendi veznedar, Eminzade Ahmet efendi, Ahizade Süleyman efendi, Uncu Cemal efendi âza.

Sultaniye

Aliefendi zade Abdullah bey reis, Mehmet efendi zade Süleyman bey kâ-

tip, Yakupzade Akil bey veznedar, Mavizade Süleyman bey Kurrazade Cevdet bey, Hatıpzade Emin bey, Nakıpzade Mehmet bey Hacı Ömeralizade Abdullah bey âza.

Vezirköprü

Dr. Mazhar bey hükümet tabibi reis, Nazıfzade Memduh bey kâtip, Mehmet efendi sıhhiye memuru veznedar, Hacı Muinzade Muin bey, Hacı Alibeyzade Mahmut bey, Hacı Hasan zade Ragıp bey Gevrek oğlu Salih bey âza.

Erdek

Hekimbaşı Nafiz bey hükümet tabibi, İbrahim bey Nüfus memuru, Salâhettin bey kereste tüccarı, Mehmet bey Vudina mubadillerinden, Ni-yazi bey tüccar, Nuri bey Manifaturacı Haydar bey Tikveş mubadillerinden, Ali Şevket bey Girit mubadillerinden.

Novşehir

A. Hakkı Paşa reis, Lutfu Bey tüccar kâtip, Turgut bey Fransızca muallimi veznedar, Safa bey Belediye reisi, Hayrullah efendi tüccar, Hacı Nuri efendi tüccar, Mustafa Vasfı efendi tüccar âza.

İmroz

Cevdet bey kaymakam reis, Hekim Ali Tahir bey muhasip, Vangeli efendi

belediye reisi veznedar, İrfan hanım, Nikola Fanaryotis efendi eşraftan, Temistoklu Dyako efendi eşraftan, Yorgi Vasilyadis efendi eşraftan, Yorgi Ponca efendi eşraftan âza.

Yalavaç

Boyacı zade Sıtkı Bey Muallim reis, Çakır oğlu Ali Rıza Bey muallim kâtip, Muıtap zade İbiş Bey muallim veznedar, Enver Bey mustantik Ramiz Bey eczacı, İzzet zade Hasan Tahsin Bey, Hacı kuyucu zade Sadık Bey, Ali Rıza Bey muallim âza.

Liçe

Salahattin Bey kaymakam reis, Fevzi Bey Maarif memuru kâtip, Mustafa Bey nufus memuru veznedar, Behçet Bey Sıhhiye memuru, Ali Bey belediye reisi, Rıza Bey eşraftan, Kasım Bey, Zulfukâr Bey tütün memuru âza.

Cihanbeyli

Ali Fuat Bey fırka mütemedi Reis, Kaşif Bey maarif memuru kâtip, Sadık Bey belediye reisi veznedar, Yüzbaşı Hasip Bey askerlik muameleat memuru âza, 2 inci mülâzım Fazıl Beyj andarma kumandanı, Ahmet Tevfik Bey belediye âzasından, Mustafa Efendi, İnevli Hacı Osman zade Mehmet Efendi âza,

Karacabey

Tahsin Bey ceza hakimi, Dr. Mustafa Bey, Macit Bey eczacı binbaşı mütekaidi, Asım Bey belediye kâtibi, Adil Bey Tüccar, Süleyman Bey

Behçet Bey zurradan, Hafız Şükrü Bey belediye veznedarı,

Bozkır

Mehmet efendi zade Ziya Bey reis, Nuri bey zade Ahmet Bey kâtip, Tahir efendi zade Süleyman Bey veznedar, Abdullah Bey dava vekili, Mehmet Ali efendi zade Niyazi Bey, Hacı Mustafa ağa zade Hüseyin Bey, Hüseyin Efendi mutakait mülâzımı, Köca Kerim zade Abdullah Efendi, Tüccar âza,

Saideli

Ahmet Fevzi Bey reis, Osman Zeki Bey kâtip, Atâ Bey, Kara musa zade Bekir Bey Lutfi Bey, Veli Naci Bey, Dr. Hıfzı Kamil Bey, Pekmezei Hamdi Bey âza,

Karaman

Dr. Halit Şevki Bey Reis, Fisan-dunlu zade Mehmet Fahri Bey Veznedar, Mustafa Efendi Müftü, Müftü zade Ahmet Bey Tüccar Âza, Kadı Bey zade Hacı Mehmet Necip Bey, Şehzade Bekir Bey, Hatip zade Şakir Bey Dava vekili, Hoca İbralah zade hacı İsmail Efendi Âza.

Vize

Dr. Cemal Arif B. Reis, Kemâl Ziya B. Eşraftan Kâtip, Ahmet Kani B. Maliye mutemedi Veznedar, Yüzbaşı Nail B. Jandarma kumandanı, Halit B. Ziraat Bankası memuru, İsmail Hakkı B. Tahrirat kâtibi, Seyyit Ahmet Bey. Varidat kâtibi Mehmet Ali B. Tüccar Âza.

Çumra

Cemil B. Tüccar Reis, Sabri B. Dava vekili Kâtip, Murat B. Veznedar, Rakım B. Belediye reisi, Mehmet Nail B. Egraftan, Saadettin B. Hâlis B. Davavekili, Esen oğlu Hüseyin Ef. Âza.

Gerede

Dr. Salim B. Reis, Eczacı Hilmi B. Veznedar, Mustafa Hulûsi B. Muallim Kâtip, Bosnalı oğlu Yusuf Bey, Saraç oğlu İbrahim B. Âza

Buçak

Hazım B. Kaymakam Reis, Atan zade İsmail B. Kâtip, Hafız Halil Ef. Veznedar, Sulezade Mehmet Bey, Sarı Hüseyin zâ'le Mustafa Bey, Hacı Bekir zade Bekir Bey, Çırak zade Hüseyin Bey, Hacı İbiş zade Ömer B. Âza.

Bayburt

Arif Rahmi B. Kaymakam Reis, Ömer Lutfi B. Müddei umumi Âza, Celâl Ferdi B. Hükümet tabibi Kâtip Maşuk B. oğlu Mehmet Bey, Hüseyin B. Meclisi Umumi azasından, Ziya Bey Maarif memuru, Temel Hüseyin Bey, Tütün İnhisarı memuru Veznedar, Zakzıkâğası oğlu Hamit B. Âza.

Söğüt

Hüsnü B. Belediye reisi Reis, Yüz başı Cemâl B. Jandarma kumandanı ikinci Reis, Ali Osman B. Dava vekili Kâtip, Ahmet B. Tüccar Veznedar, Mustafa Bey, Kutsi B. Mal müdürü,

Hüseyin B. Tapu memuru, Muhlis B. Muhasebei hususiye memuru Âza.

Kağızman

Binbaşı Hayrı B. Askerlik Şubesi reisi Reis, Kâzım B. Malmüdürü Kâtip, Rüştü B. Muhasebei hususiye memuru Veznedar, Azmi B. Muallim, Mikdat B. Belediye reisi, Kadri B. Posta Telgraf Telefon Müdürü, Dr. Reşit Bey Hükümet tabibi, Osman B. Tüccar Âza.

Gemlik

Münip B. Doktor Reis Hüseyin B. Yatı mektebi müdürü Âza, Niyazi B. Rusumat merkez memuru, Reşat B. Sahil Sıhhiye memuru Bekir Sami B. Tüccar, Raşit B. Muallim, Kâmil B. Muallim, Nazmi Ef. Müskirat İnhisar memuru Âza.

Boyabat

Lutfu B. Kaymakam Reis, İhsan B. Veznedar, Ahmet B. Sıhhat memuru Kâtip, Raif B. Doktor, Yaşar H. Kabile, Osman B. Eczacı Fehmi B. Ziraat Bankası memuru, Yüzbaşızade Hakkı B. Âza.

Ulukışla

Yakup Kadri Bey belediye reisi reis, Çukur Hoca oğlu Vehbi Bey veznedar, Mahmutçu oğlu Halil Bey kâtip, Ahmet Bey Belediye azası, Hüseyin Bey belediye azası, Yakup Bey belediye azası, Ahmet Bey tapu memuru, Hacı Yusuf Bey âza,

Bayramiç

Aziz Bey mutakait binbaşı reis

Yahya Bey veznedar, Yahya Efendi kâtip, Tahsin Efendi, İsmail Efendi, Hüseyin Efendi âza,

Derik

Muhittin Bey riyasete, Şevki Bey sıhhat memuru kâtip, Hamza Hilmi Bey veznedar, İlmi Bey mustantik, M. Ali Bey mutakait yüzbaşı, Mehmet Bey manifaturacı, Zeki Bey zabıt kâtibi âza,

Demirci

Dr. Fethi Bey Hükümet tabibi reis Zühtü Bay eczacı kâtip Ali Nattuk Bey C. H. F. mutemedi veznedar Naci Bey belediye tabibi, Sabri Bey müddei umumi, Edip Bey muallim, Halil Bey mua lim, Şih zade Mehmet Hilmi Bey âza,

Tercan

Hafız Emrullah Bey tüccar reis Necip efendi sandık emini kâtip, Fazıl Bey tüccar veznedar, Şaban Bey kaymakam, İsmail Hakkı Bey hakim âza, Suphi Bey müddei umumi, Salih Bey Jandarma kumandanı, Cemil Bey malmüdüdü âza,

Yıldızeli

Mürşide Hanım kabile reis, Mahmut Bey varidat kâtibi kâtip Mehmet Bey tapu kâtibi veznedar, Ali Bey tapu memuru, M. Sahir Bey sıhhat memuru, Nuriye Hanım muallim, Nuri Bey tüccar, Mustafa Rey tüccar âza,

Orhaneli

Yusuf Ziya Bey Müftü reis, Hakkı

Bey tapu memuru kâtip, Zendost zade İbrahim Bey veznedar, Cevat Bey doktor, Ali Bey malmüdüdü Melek Hanım kabile, Altıncı zade Hacı Ömer Bey, Hüsnü Bey Başmuallim âza,

Mazkirt

Ali Rıza Bey kaymakam reis, Ahmet Bey müftü âza, Hilmi Efendi tapu memuru veznedar, Mustafa Efendi nufus memuru, Mevlut Efendi Muhasebei hususiye memuru, Yusuf ziya Efendi sıhhat memuru, Paşa Efendi, Hıdır Efendi muhtar âza,

O f

Numan Sabit Bey malül gazi reis Fikri Bey Ziraat bankası memuru veznedar, Muharrem Sırrı Bey başmuallim kâtip, Yusuf Ziya Bey hükümet tabi, Yusuf Sıtkı efendi müftü, Aziz Bey mahkeme zabıt kâtibi, Topal Salih oğlu Ömer Lütfü Bey, Murtaza oğlu Ali Remzi Bey âza,

Seyitgazi

Veli Efendi reis, Hüseyin Efendi kâtip, Yakup Efendi veznedar, Hafız Cafer Efendi, Süleyman Efendi, Hüseyin Hüsnü Efendi, Selâmi Efendi, Yusuf Çavuş âza,

Hasankala

Rüstem Bey doktor reis, Osman Nuri Efendi askeri hesap memuru kâtip, Asım Bey Baş muallim veznedar, Ahmet Efendi tüccardan, Ömer Efendi tüccardan, Abdurrazak Efendi,

İzmir Hilâliahmer Heyeti merkeziyesi

Adem Rıza Bey müskirat idare memuru, Hacı Firuz Bey tüccardan âza.

Şiran

Kol ağası zade Yusuf Ziya Bey reis, Kol ağası zade Faik Bey kâtip Saatei zade Şevket Bey veznedar, Eset zade Maşuk Bey, Giriften zade Mehmet Bey, Giriften zade Mehmet Hulusi Bey, Giriften zade Mustafa Bey, Münir Bey sulh hakimi âza.

İpsala

Şevki B. Hükümet tabibi Reis, Talip Ef. Sihat memuru Kâtip, Hüsnü Ef. Varidat kâtipi Veznedar, Rıza B. Malmüdürü, Hüseyin B. Eşraftan, Halil Fahri B. Tahsil memuru, İsmail B. Nufus memuru, Halil B. Tapu memuru Âza.

Uzunköprü

Müftü zade Ahmet Ef. Cumhuriyet Halk Fırkası Reisi Reis, Tahsin Ef. Veznedar, Kemal Ef. Tarakya şeker fabrikası muhasibi Kâtip, Necmettin B. Jandarına kumandanı, Terzi zade Hakkı B., Hakkı B. Zahiracı, Mustafa B. Postacı, Vahit B. Âza.

Gevaş

Andülbari B. Eşraftan Reis Celâl B. Tüccar Kâtip, Molla Hacı B. Tüccar Veznedar, Kemal B. Nufus memuru, Veli B. Sulh hakimi, Memduh B. Nufus kâtipi, Y. Sabri B. Tütün memuru Âza.

Şabanözü

Hadizade Hilmi efendi Belediye

reisi reis, Halil oğlu İsmail efendi belediye kâtipi Kâtip, Hacıhasan oğlu Halil efendi belediye âzası, Ahmet oğlu Ömer efendi belediye âzası, Halil oğlu İsmail efendi âza.

İnegöl

Zade Emin bey reis, İbrahim bey Bezaz veznedar, İhsan bey doktor kâtip, Ali bey belediye reisi, Ali bey eczacı, Dr. Hüseyin bey Belediye tabibi, Dr. Halil bey hükümet tabibi, Mustafa bey Tuhafiyeci âza.

Ürgüp

Ahmet bey reis, Akıllızade Kazım bey veznedar, Şükrüzade Mustafa bey kâtip, Gezenlizade Hacı mehmet bey, Müderris zade Rüştü Bey, Hacımünipzade Kasım, Esadağzade Ziya bey, İbrikdarzade Hacı Musa bey âza.

Karaburun

Mehmet Remzi bey reis, Nuri efendi kâtip, Ziya bey veznedar, Zeki bey Jandarına kumandanı, İhsan bey doktor, İsmail bey reji memuru, Mehmet efendi (Antalyalı), Hüsnü efendi M. hususiye memuru âza.

Çermik

Hilmi bey hakim reis, Mehmet Lutfu bey nufus memuru kâtip, Nihat bey muhasebei hususiye memuru veznedar, Ahmet Fevzi bey müddei umumi, Mehmet bey tüccar, Ahmet bey tüccar, Ağazade Ahmet bey tüccar, Müftüzade Mehmet bey tüccar âza,

Hozat

Dr. Cafer Sadık bey memleket hastanesi tabibi reis, Naci bey İlk mektep müallimi kâtip, Sâfi efendi sıhhat memuru Veznedar, Süleyman Sırrı bey hastane eczacısı, Asım bey telgraf müdürü, Mustafa efendi belediye reisi, Mehmet efendi muhasebeyi hususiye memuru, Muhtarzade Mehmet ağa Tüccar âza.

Aluçara

Çiftezade İbrahim bey reis, Mahir bey müstantik kâtip, Bekir Sıtkı 'bey avukat veznedar, Hacıahmetzade Tevfik bey, Hacıahmetzade Mehmet bey, Refik bey telgraf müdürü, Tulu bey müallim âza, Eyüp efendi zade Ramiz âza.

Alâiye

Müstafa Efendi Müftü reis, Kaptan

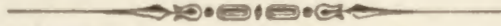
zade Mustafa bey, Ragıp bey doktor, Feyzizade Hüseyin bey, Şakirzade Hüseyin bey, Şifazade Ali Nazmi bey, Lâtifzade Hakkı bey âza, Kâni bey kâtip ve veznedar.

Pazarçık

Sait efendi nufus memuru reis, Ömer efendi tahsil memuru kâtip, Rasım bey Banka memuru veznedar, Hâtıf bey avukat, Ahmet efendi İmam, Abdurrahman bey, Bayram efendi nufus kâtibi, Halil şahap bey belediye ve C. H. F. R. âza.

Suşehri

Hüseyin bey cerrah (Sıhhat memuru) reis, Şevki efendi tapu kâtibi kâtip Fahri efendi Varidat kâtibi veznedar, Şevket bey C. H. Fırkasından, Arif efendi tüccar âza.

Şube ve merkez hesabâtı

Umurlu H. A. Şubesi

(1 - 1 - 928 : 30 - 9 - 929)

Maktu makbuz mukabilinde aidat : 39 420 ; pullar hasılatı : 9 270 ; çiçek günü hasılatı : 1 715 ; Merkezi Umumiye irsalât : 1 715 ; masarifi idare : 36 038 ; pul beyiyesi : 1 800.

Koçarlı H. A. Şubesi

(1 - 4 - 928 : 30 - 9 - 929)

Maktu makbuz mukabilinde ianat 45 485 ; maktu makbuz mukabilinde aidat : 40 230 ; maktu makbuz mukabilinde olmayan ianat : 2 522 ; pullar hasılatı : 16 755 ; çiçek günü hasılatı 4 317 ceman 109 309. Merkezi Umumiye irsalât : 91 457 ; masarifi idare 36 493 ; pul beyiyesi : 3 009 ceman : 130 959.

Karapınar H. A. Şubesi

(1 - 1 - 929 : 30 - 9 - 929)

Maktu makbuz mukabilinde ianat : 1 100 ; maktu makbuz mukabilinde aidat : 10 500 ; pul hasılatı : 5 142 ; çiçek günü hasılatı : 3 581 - ceman 20 323. Merkezi Umumiye irsalât : 2 911 ; masarifi idare : 16 441 ; pul beyiyesi : 1 293 ceman : 20 645.

Karacasu H. A. Şubesi

(1 - 1 - 928 : 30 - 9 - 929)

Maktu makbuz mukabilinde ianat : 50 240 ; aidat : 6 100 ; makbuz muka-

bilinde olmayan ianat : 16 564 ; pul hasılatı : 1 361 ; çiçek günü : 4 284 gazete hasılatı : 2 300 ; ilâmat : 3 610 ceman : 84 459. Merkezi Mmumiye irsalât : 40 140 ; masarifi idare : 40 544 pul beyiyesi : 272 ; ilâmat beyiyesi 541 ceman : 31 497.

Köşk H. A. Şubesi

(1 - 1 929 : 30 - 9 - 929)

Maktu makbuz mukabilinde ianat : 130 ; pul hasılatı : 6 824 ceman : 6 954. Merkezi Umumiye irsalât : 8 063 ; masarifi idare : 51 ; pul beyiyesi : 750 ceman : 8 864.

Kuşadası H. A. Şubesi

(1 - 4 - 929 : 30 - 9 - 929)

Maktu makbuz mukabilinde ianat : 21 300 ; pul hasılatı : 21 345 ; çiçek günü : 2 165 ; varidatı muhtelif : 4 672 ceman : 50 482. Merkezi Umumiye irsalât : 30 000 ; masarifi idare : 2 191 ; pul beyiyesi : 2 615 ceman : 34 806.

Germencik H. A. Şubesi

(1 - 1 - 929 : 30 - 9 - 929)

Maktu makbuz mukabilinde aidat : 56 295 ; Maktu makbuz mukabilinde olmayan ianat : 577 ; pul hasılatı : 7 435 ; çiçek günü : 1 200 ; ceman : 65 507. Merkezi Umumiye irsalât :

04 949 ; masarifi idare : 4 921 ; muavenatı muhtelif : 1 575 ; pul beyiyesi : 672 ceman : 72 117.

Tokat H. A. Merkezi

(1 - 7 - 929 : 30 - 9 - 929)

Makbuz mukabilinde ianat : 88 480
maktu makbuz mukabilinde olmayan ianat : 422 ; pul hasılatı : 1 000 ; varidatı muhtelif : 6 700 ceman : 96 602
Merkezi Umumiye irsalât : 143 000 ; masarifi idare : 7 738 ceman : 150 738.

Akhisar (Geyve) H. A. Şubesi

(1 - 12 - 927 : 30 - 9 - 929)

Maktu makbuz mukabilinde olmayan ianat : 78 297 ; Merkezi Umumiye irsalât : 78 000 ; masarifi idare : 2 607, muavenatı muhtelif : 1 500 ceman : 77 107.

Fethiye H. A. Şubesi

(1 - 1 - 929 : 30 - 9 - 929)

Maktu makbuz mukabilinde ianat : 5 770 ; aidat : 700 ; makbuz mukabilinde olmayan ianat : 450 ; pul hasılatı : 12 178 ; çiçek günü 6 151 ; varidatı muhtelif : 291 ceman : 25 540.
Merkezi Umumiye irsalât : 31 100 ; masarifi idare : 3 113 ; muavenatı muhtelif : 5 600.

Karahayit H. A. Şubesi

(1 - 1 - 929 : 30 - 9 - 929)

Maktu makbuz mukabilinde aidat : 19 495 ; makbuz mukabilinde olmayan ianat : 1 806 ; pul hasılatı : 1500 ; çiçek günü : 2 007 ; varidatı muhtelif : 8 220 ceman : 33 028 ; Merkezi Umumiye irsalât : 24 476 ; masarifi idare : 21950 ; pul beyiyesi : 150 ceman : 64576.

Kaza şubeleri bütçesi

	VARIDAT	MASARIFAT				Yekün
		Masraf	İmdat	M. U. İrsalat		
Saideli H. A. Şubesi	2 000	350	50	1 600	2 000	
Karaman	1 073	167	150	756	1 073	
Bozkır	1 035	314	100	621	1 035	
Çumra	4 230	570	1 122	2 538	4 230	
Karacabey	635	135	119	381	635	
Gerede	280	82	30	168	280	
Bayburt	1 475	380	210	885	1 475	
Vize	900	140	220	540	900	
Bucak	445	178	000	267	445	
Neşehir	615	216	30	369	615	
Bayramic	650	150	100	380	650	
İnönü	1 050	140	100	810	1 050	
Uzunköprü	3 600	905	535	2 160	3 600	
Of	1 250	350	150	750	1 250	
Gümüşhanecköy	550	100	100	350	550	

Merzifonda Rozet tevziinde heyeti faale

SENELİK RAPORDAN

1929 Senesi

Hilâliahmer Meclisi Umumisi

Riyasetine taktim kılınan raporun

SON KISMI

GAZİAYINTAP MERKEZİ

Gaziayınmap Merkezinin bu devre zarfında 343 538 kuruş varîdat ve 1 000 lira irsalâtı vardır.

Kilis, Nezip, Behisni kaza şubelerile Halfeti nahiye şubesi olup;

	VARİDAT:	İRSALÂT:
Kilisi Şubesinden :	17 576	40 102
Behisni "	151 811	127 129
Nezip "	38 505	15 451

kuruş vardır.

BALIKESİR (KRESİ) MERKEZİ

Balıkesir ve ihtiva eylediği şubabının ekserisi bu devre zarfında şayanı teşekkür faaliyetler göstermişlerdir.

Torsun bey, Bandırma, Günan, Edremit, Balya, Ayvalık, Sındırgı, Bûrhaniye Susurluk kaza şubelerile Şanlı, Konakpınar, İvrendi, Gireson, Bigadiç Manyas, Erdek şubeleri vardır.

Balıkesir merkezinin 246 078 kuruş varidatı ve bundan 175 028 kuruş merkezi umumiye irsalât olduğu gibi;

	VARİDAT	İRSALÂT
Tursun bey Şubesinin :	90 642	94 062
Bandırma "	74 235	82 098
Günan "	19 840	29 070

Kuruş

HİLÂLATİMER MECMUASI

	VARİDAT	İRSALÂT	
Edremit	30 765	20 000	kuruş
Balya	78 122	115 514	«
Ayvalık	219 852	44 104	«
Sındırgı	50 392	10 505	«
Burhaniye	51 474	47 769	«
Susurluk	33 903	24 715	«
Konakpınar	46 392	44 762	«
İvrendi	6 400	6 720	«
Manyas	37 508	26 750	kuruş vardır.

KARAHİSARI ŞARKİ MERKEZİ

Karahisar şarki Merkezi bu devre zarfında 42 487 kuruş varidat temin etmiş ve bundan 44 530 kuruş merkezi umumimize gönderilmiştir.

Suşehir, Mesudiye ve Koyulhisar şubelerinden:

	VARİDAT	İRSALÂT	
Suşehri Şubesinin :	16 426	5 874	kuruş
Mesudiye	36 026	43 000	«
Koyulhisar	13 056	8 500	kuruş vardır.

KIRKLARELİ MERKEVİ

Kırklareli Merkezinin bu devre zarfında 130 853 kuruş varidatı ve 45 000 kuruş irsalatı olup Lüleburgaz, Babaeski, Vize, kaza şubelerile Pınarhisar nahiye şubelerinden ,

	VARİDAT	İRSALÂT	
Lüleburgaz Şubesinin	17 590	16 065	kuruş
Babaeski	52 139	9 974	«
Vize	17 410	11 000	kuruş vardır

ÇANKIRI MERKEZİ

Çankırı Merkezinin 37 563 kuruş varidatı olup senesi sabık mevcudundan ilâve suretile Merkezi Umumimize 40 000 kuruş irsalatı vardır.

İlgaz, Çerkeş kaza şubelerile Şabanözü, Tuht, Orta, Karacaviran, Atkaracalar nahiye şubeleri olup bunlardan :

	VARİDAT	İRSALAT
İlgaz Şubesinin	5 146	3 075
Çerkeş »	41 025	37 000
Şabanözü »	1 725	22 000
Tuht »	8 905	—
Orta »	4 436	6 885 kuruş vardır

KASTAMONİ MERKEZİ

Kastamoni Merkezi bu devre zarfında 894 985 kuruş varidat temin etmiş ve bundan 150 000 kuruşnu Merkezi Umumimize göndermiştir.

Güre, İnebolu, Taşköprü, Cide, Daday, To ya, Araç kaza şubelerile Kargı nahiye şubesi olup :

	VARİDAT	İRSALAT
Güre Şubesinin	6 364	5 100
İnebolu »	26 295	9 500
Daday »	61 405	63 475
Tosya »	11 217	11 700 kuruş vardır

KAYSERİ MERKEZİ

Kayseri Merkezinin 346 677 kuruş varidatı ve 140 000 kuruş irsalatı vardır.

Develu, İncesu, Bünyan Aziziye kaza şubelerile Talas, Ergilet, Develükara-hisar nahiye şubeleri olup :

	VARİDAT	İRSALAT
Develu Şubesinin	330	—
İncesu »	11 054	—
Bünyan »	70 000	18 360
Aziziye »	63 590	42 000
Talas »	588	5 000 kuruş vardır

KIRŞEHİR MERKEZİ

Kırşehir Merkezimizin 35.590 kuruş varidatı olup bundan 20.000 kuruşunu Merkezi Umumiye göndermiştir.

Mecidiye, Mucur, Avanos kaza şubelerile Kaman, Hacıbektas nahiye şubeleri vardır.

	VARİDAT	İRSALÂT
Mecidiye Şubesinden :	10 275	—
Mucur »	25 580	—
Avanos »	10 580	—
Kaman »	6 724	3 048
Hacıbektas »	482	—
		kuruş vardır.

KARS MERKEZİ

Kars merkezinin bu devre zarfında 229 293 kuruş varidatı olup bundan 176 520 kuruşunu Merkezi Umumimize göndermiştir.

Ardahan ve Poshof şubelerinden başka Arpaçay, Kağızman, Sarıkamış, Çıldır kaza şubelerile diğer nahiye şubeleri varsada bunlar 1928 senesinde teşekkül etmiş olduklarından atiyen faaliyetleri ümit olunur.

	VARİDAT	İRSALÂT
Ardahan Şubesinden :	57 925	51 500
Poshof «	37 848	23 300
		kuruş vardır.

KONYA MERKEZİ

Konya Merkezinin diğer merakizi mühimme arasında mesai ve intizamı muame-lâti ve bilhassa tevsii teşkilât hususunda gösterdiği gayret ve faaliyeti memnu-yetle kayt ve tizkara şayandır,

Nahiye ve köylere kadar teşmil eylediği teşkilâttan Saiteli, Akşehir, Beyşehir Seydişehir, Ilgın, Bozkır, Karaman, Ereğli, Sultaniye Ermenak, Çumra Kaza şubelerile Sille, Zıvank, Kızılviran, Doganhisar, Doganbey Ergithan, İbrala, Ay-rancı, Halimnye, Fareski Dink, Akviran, Yeniceöbe, Yunak nahiye şubelerini ihtiva etmektedir.

Son seneler zarfında Vilâyet muhitinin maruz kaldığı kuraklığa rağmen Kon-ya Merkezimiz, Şuabattan gönderilen 481 787 kuruşla beraber bu devre zarfında mecmu varidatı 2 099 285 kuruş olup bundan 793 044 kuruşunu Merkezi Umumimize göndermiştir.

	VARİDAT	İRSALÂT	
Saiteli Şubesinin :	267 692	214 540	kuruş
Akşehir »	48 692	32 850	»
Beyşehir »	142 586	112 110	»
Seydişehir »	53 664	35 400	»
Bozkır »	148 278	117 556	»
Ereğli »	160 878	119 860	»
Ermenak »	6 063	4 000	»
Çumar »	75 481	60 000	»
Şille »	25 906	20 000	»
Kızılviran »	20 890	1 600	»
Ergithan »	65 101	—	»
Ayrancı »	30 862	30 172	»
Halimive »	2 935	—	» Vaki olmuştur.

MANİSA MERKEZİ

Manisa Merkez ve şubaları bu devre zarfında oldukça mühim faaliyetler ibraz etmişlerdir. Manisa Merkezinin şubattan vaki olan 175.791 kuruş irsalâtile beraber 372.859 kuruş varidatı ve umumi hasılatından 412.500 kuruşun Merkezi Umumimize gönderilmiştir.

Demirci, Akhisar, Gürdos, Salihli, Kasaba, Alaşehir, Eşme, Kırkağaç, Soma kaza şubeleri olup :

	VAR DAT :	İRSALÂT :	
Demirci Şubesinin :	39 356	40 000	kuruş
Akhisar «	129 123	150 423	»
Gürdos «	62 123	43 453	»
Salihli «	180 799	93 407	»
Kasaba «	202 986	199 190	»
Alaşehir «	47 183	23 903	»
Soma «	16 180	15 180	» vardır.

KÜTAHYA MERKEZİ

Kütahya Merkezinin bu devre zarfında 56.410 kuruş varidat ve Merkezi Umumimize 77.965 kuruş irsalâtı vardır.

Uşak, Tavşanlı, Simav, Gedos, Emet, kazalarile Altıntaş, Gereği, Ulubey, Şaphane, nahiye şubeleri olup :

	VARİDAT	İRSALÂT	
Uşak Şubesinin	302.788	93.075	kuruş
Tavşanlı »	50.284	30.426	»
Simav »	98.161	52.961	»
Gedos »	15.145	—	»
Emet »	91.203	47.500	»
Altıntaş »	—	13.422	»
Ulubey »	40.365	33.900	»
Şaphane »	715	—	kuruş vardır.

TEKİRDAĞ MERKEZİ

Tekirdağ Merkezinin 61.769 kuruş varidatı olup bundan 84.000 kuruşunu Merkezi Umumiye gönderilmiştir.

Malkara, Çorlu, Hayrebolu, Şarköy kaza şubelerile Mürefte nahiye şubesi olup,

	VARİDAT	İRSALÂT	
Malkara şubesinden	26 306	18 418	kuruş
Aayrebolu »	117 361	117 020	»
Şarköy »	29 239	16 721	»
Mürefte »	22 824	22 224	kuruş vardır.

GİRESON MERKEZİ

Gireson merkezinin bu devre zarfında 437 734 kuruş varidatı ve bundan 381 773 kuruş Merkezi Umumiye irsalâtı olup,

Tirebolu Şubesinin 35 450 kuruş varidat ve 31 905 kuruş irsalâtı vardır.

MALATYA MERKEZİ

Malatya Merkezi muhيتينin maruz kaldığı kuraklığa rağmen 303 839 kuruş varidat ve Merkezi Umumimize 50 000 kuruş irsalâtı vaki olmuştur.

Hasımıansur, Akçadağ, Hekimhan, Kahte, Petürge, Arapkir, Kemaliye şubeleri olup bunlardan :

	VARİDAT:	İRSALÂT:	
Petürge şubesinin	35 835	36 869	kuruş
Arapkir »	12 075	15 700	»
Kemaliye »	27 567	18 961	kuruş vardır.

MARDİN MERKEZİ

Mardin merkezi bu devre zarfında 315 342 kuruş varidat ve Merkezi Umumimize 293 000 kuruş irsırlatı vardır.

Savur, Nusaybin, Midyat, Direk, Gerçüş kaza şubeleri olup.

	VARİDAT:	İRSALÂT:	
Savur şubesinin	108 680	86 565	kuruş
Nusaybin »	27 250	21 500	»
Miydat »	21 798	21 636	»
Direk »	28 702	12 800	»
Gerze »	24 412	25 400	kuruş vardır.

MUĞLA MERKEZİ

Muğla merkezi ve ihtiva eylediği şubaları bu devre zarfında intizar olduğunu nispette bir faaliyet göstermemişlerdi.

Muğla merkezi ancak 2 250 kuruş varidat temin edebilmiş ve senei sabık mevcudundan ilâve suretile Merkezi Umumimize 25 000 kuruş göndermiştir.

Milâs, Köyceğiz, Fethiye, Budrum, Mermeris, şubeleri olup bunlardan Fethiye şubesinin 7 033 kuruş varidatı olduğu görülmüştür.

MARAŞ MERKEZİ

Maraş merkezinin bu devre zarfında bir faaliyeti yoktur. Elbûstan, Gökşün, Andirin, Pazarcık kaza şubelerile bazı nahiye teşkilâtı varsada faaliyetleri görülmemiştir.

MAMURETÜLAZİZ MERKEZİ

Elaziz merkezinin bu devrede 343 706 kuruş varidatı ve Merkezi Umumimize 172 400 kuruş irsırlatı vardır. Keban, Baskil, Palo, Hozat, Ovacık, Çemişkezek, Pertek, Mazkurt, Çabakçur, Genç, Erganimâdeni kaza şubeleri varsa da faaliyetleri yoktur.

MERSİN MERKEZİ

Mersin Merkezimiz bu devre zarfında mühim faaliyet göstermiş olup temin eylediği 1 210 037 kuruş varidattan 1 066 430 kuruş Merkezi Umumimize göndermiştir.

Tarsus kaza şubesiyle bazı nahiye şubeleri varsa da bir faaliyetleri yoktur.

NİĞDE MERKEZİ

Niğde Merkezi bu devre zarfında 64 796 kuruş varidat temin etmiş ve bundan 39 697 kuruşunu Merkezi Umumimize göndermiştir.

Nevşehir, Ürgüp, Bor, Ulukışla kaza şubelerile bazı nahiye teşkilâtı varsa da faaliyetleri yoktur.

VAN MERKEZİ

Van Merkezi bu devre zarfındaki faaliyeti nispeten iyidir. 171 830 kuruş varidattan 115 646 kuruşunu Merkezi Umumimize göndermiştir.

Başkala kaza şubesi vardır.

GÜMÜŞHANE MERKEZİ

Gümüşhane Merkezinin 57 842 kuruş varidat ve 33 122 kuruş Merkezi Umumiye irsalâtı vardır.

Gelgit, Torul, Şiran, Bayburt kaza şubeleri vardır.

Kısmi Mâlî

1 Temmuz 1927 tarihinden itibaren Haziran 1928 gagesine kadar olan bir

senelik devrei faaliyetin hesabı kat'isi ve 1 Temmuz 1928 bilançosu takdim edilmiştir.

1927 — 1928 SENESİ HESABI
KAT'İSİ

Meclisi Âhillerinin tasdik buyurduğu 1 Temmuz 1927 — 30 Haziran 1928 bir senelik bütçeye mütenazaran tanzim edilen hesabı kat'ide muharrer olduğu veçhile varidatı umumiye bütçede muhammen miktara nazaran 162 543 lira 99 kuruş 885 milim fazlasile 983 547 lira 99 kuruş 90 santime ve masarifi umumiye de bütçede muhammen miktara nazaran 199 068 lira 6 kuruş 617 milim noksanile 618 524 lira 44 kuruş 883 milime balığ olmuştur. Senesi varidattan masarifi umumiyenin tenzinde 365 023 lira 55 kuruş 17 milim fazlai varidat vardır.

İdarei Merkeziye, Hastabakıcı mektebi, Eskişehir Merkez Anbarı, Mecmua, maaşat ve ücurat ve masarifi idariyelerile merakiz ve şubatımızın masarifi idariyesi yekûnu olan 218 581 lira 56 kuruş 89 milimin bir senelik varidatı umumiyeün % 22,22 si nispetinde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Hilâliahmer merakiz ve şubat masarifi idariyesi için bütçeye mevzu tahsisatın tahmini olmasına ve sair senelere nispetle merakiz şubattan bu sene zarfında fazla hesap vürüt etmiş bulunmasına binaen binnetice masarifi o nispette tezayüt etmekle beraber müteakilen Cemiyetin varidatı da tezayüt eylemiştir.

Esbabı maruzadan naşı bütçede dokuzuncu faslı teşkil eden merakiz ve şabat masarifi idariyesinden 25 686 lira 21 kuruş 625 milim fazla sarfiyat olduğu gibi merakiz ve şabat sinini sabıka mesarifi idariyesi olarak mevzu vahit yerine merakiz ve şabat sinini sabıka mesarifi idariyesinden 21 228 lira 51 kuruş 50 santim, ve merakiz ve şabat siniai sabıka masarifi imdadiyesinden 31 400 lira masraf vuku bulmuştur.

Bir sene zarfında memleketimizin bir çok mahallerinde vukua gelen harik, zelzele ve kaht gibi âfattan müteessir olan vatandaşlara yapılan yar-

dımlar ile senelerden beri memaliki ecnebiyede kalmış olan esir vatandaşlarımızın Anavatana avdetleri masarifi için bütçenin onbeşinci imdat ve muavenet faslını teşkil eden yüzbin liranın ademi kifayesine mebnî muvazene-i umumiye talimat namesinin dördüncü maddesinde musarrah salâhiyette istinaden bu hususat için bizzarur 26 411 lira 12 kuruş 45 santim fazla sarfiyat yapılmıştır.

Derecei mübremiyeti derkâr olan işbu fazla masarif Hey'eti umumiyei muhteremelerinin kabul ve tasdikine arz olunur.

Rapor bitmiştir